

BESLUT
2022-06-17 Dnr: 22/00848,
851 och 862

SAKEN

Sveriges Radio AB:s, Sveriges Television AB:s och Sveriges Utbildningsradio AB:s public service-redovisningar för 2021

BESLUT

- Sveriges Radio AB har i stort uppfyllt sitt public service-uppdrag under 2021.

Sveriges Radio AB har brustit i uppdraget genom att endast delvis uppfylla kravet på att särskilt redogöra för intäkter vid sidan av avgiftsmedel.
- Sveriges Television AB har uppfyllt sitt public service-uppdrag under 2021.
- Sveriges Utbildningsradio AB har uppfyllt sitt public service-uppdrag under 2021.

Detta beslut har fattats av Dag Mattsson, Helena Rosén Andersson, Ulrika Hansson, Clas Barkman, Bo-Erik Gyberg, Kristina Åberg och Erik Fichtelius efter föredragning av Anna Olsson, David Claesson, Tamara Mivelli, Jessica Durehed och Sepideh Jordan Sajadi.

För granskningsnämnden

Dag Mattsson

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Sammanfattning och inledning.....	4
1.1. Sammantagen bedömning 2021.....	4
1.1.1. Allmänna önskemål och påpekanden om redovisningsformer.....	6
1.2. Granskningsnämndens uppdrag.....	7
1.3. Fokusområden 2021	7
2. Granskningsnämndens bedömning	8
2.1. Resursförbrukning, kostnadseffektivitet och produktivitet.....	8
2.1.1. Nyckeltal för effektivitet	8
2.1.2. Nyckeltal för produktivitet	10
2.1.3. Åtgärder för ökad effektivitet och produktivitet.....	13
2.1.4. Resursförbrukning per programkategori	14
2.1.5. Kärnverksamhet och kompletterande verksamhet	15
2.1.6. Decentralisering av organisationen.....	17
2.2. Andra särskilda redovisningsvillkor	17
2.2.1. Redovisning av programverksamhet på internet	17
2.2.2. Distribution på externa plattformar.....	18
2.2.3. Intäkter vid sidan av avgiftsmedel.....	20
2.2.4. Kommersiella samarbeten	21
2.2.5. Oberoende vid kommersiella samarbeten och vid indirekt sponsring	22
2.2.6. SVT:s sponstringsbidrag vid evenemang.....	24
2.2.7. UR:s utbildningsuppdrag och kontakter med utbildningsväsendet.....	25
2.3. Spegling	26
2.3.1. Jämställdhet, mångfald och spegling.....	26
2.3.2. 55-procentvillkoret.....	31
2.3.3. Ansvar för en livskraftig produktionsmarknad	32
2.4. Nyhetsverksamhet	33
2.4.1. Stärka den journalistiska bevakningen av svagt bevakade områden	33
2.4.2. Ta hänsyn till kvalitativa nyhetsmediers konkurrensförutsättningar.....	34
2.5. Kulturuppdraget.....	36
2.6. Barn och unga	38
2.7. Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.....	42
2.7.1. Program för barn och unga med funktionsnedsättning.....	43
2.7.2. Hörbarhet.....	44
2.7.3. Produktion av program för särskilda målgrupper.....	46

2.7.4. Dialog med berörda grupper.....	47
2.8. Minoritetsspråk	47
2.8.1. Förstasändningar på de nationella minoritetsspråken och teckenspråk.....	47
2.8.2. Samlat programutbud på samiska, finska, meänkieli och romani chib samt på teckenspråk	49
2.8.3. Samlat programutbud på jiddisch.....	50
2.8.4. Utbud på andra minoritetsspråk.....	50
2.8.5. Nyheter på olika språk för människor i Sverige och i Sveriges närområden	51
2.8.6. Dialog med berörda grupper.....	51

1. SAMMANFATTNING OCH INLEDNING

1.1. Sammantagen bedömning 2021

SR har i stort uppfyllt sitt public service-uppdrag under 2021.

SR har brustit i uppdraget genom att endast delvis uppfylla kravet på att särskilt redogöra för intäkter vid sidan av avgiftsmedel.

SVT har uppfyllt sitt public service-uppdrag under 2021.

UR har uppfyllt sitt public service-uppdrag under 2021.

Tabell, Översikt av granskningsnämndens bedömning 2021

Villkor	SR	SVT	UR
Sammantagen bedömning	I stort uppfyllt	Uppfyllt	Uppfyllt
Nyckeltal för effektivitet (avsnitt 2.1.1.)	Huvudsakligen uppfyllt	Huvudsakligen uppfyllt	Huvudsakligen uppfyllt
Nyckeltal för produktivitet (avsnitt 2.1.2.)	Huvudsakligen uppfyllt	Huvudsakligen uppfyllt	Uppfyllt
Åtgärder för ökad effektivitet och produktivitet (avsnitt 2.1.3.)	Uppfyllt	Uppfyllt	Uppfyllt
Resursförbrukning per programkategori (avsnitt 2.1.4.)	Uppfyllt	Uppfyllt	Uppfyllt
Kärnverksamhet och kompletterande verksamhet (avsnitt 2.1.5.)	Uppfyllt	Uppfyllt	Uppfyllt
Decentralisering av organisationen (avsnitt 2.1.6.)	Uppfyllt	Uppfyllt	Gäller ej UR
Redovisning av programverksamhet på internet (avsnitt 2.2.1.)	Uppfyllt	Uppfyllt	Uppfyllt
Distribution på externa plattformar (avsnitt 2.2.2.)	Uppfyllt	Uppfyllt	Uppfyllt
Intäkter vid sidan av avgiftsmedel (avsnitt 2.2.3.)	Delvis uppfyllt	Uppfyllt	Uppfyllt
Kommersiella samarbeten (avsnitt 2.2.4.)	Har ej haft kommersiella samarbeten	Huvudsakligen uppfyllt	Har ej haft kommersiella samarbeten
Oberoende vid kommersiella samarbeten och vid indirekt sponsring (avsnitt 2.2.5.)	Uppfyllt	Uppfyllt	Uppfyllt
SVT:s sponsringsbidrag vid evenemang (avsnitt 2.2.6.)	Gäller ej SR	Uppfyllt	Gäller ej UR

Villkor	SR	SVT	UR
UR:s utbildningsuppdrag och kontakter med utbildningsväsendet (avsnitt 2.2.7.)	Gäller ej SR	Gäller ej SVT	Uppfyllt
Jämställdhet, mångfald och spegling (avsnitt 2.3.1.)	Uppfyllt	Uppfyllt	Huvudsakligen uppfyllt
55-procentvillkoret (avsnitt 2.3.2.)	Uppfyllt	Uppfyllt	Gäller ej UR
Ansvar för en livskraftig produktionsmarknad (avsnitt 2.3.3.)	Uppfyllt	Uppfyllt	Uppfyllt
Stärka den journalistiska bevakningen av svagt bevakade områden (avsnitt 2.4.1.)	SR har under 2021 verkat för att stärka den journalistiska bevakningen av svagt bevakade områden.	SVT har under 2021 verkat för att stärka den journalistiska bevakningen av svagt bevakade områden.	Gäller ej UR
Ta hänsyn till kvalitativa nyhetsmediers konkurrensförutsättningar (avsnitt 2.4.2.)	Uppfyllt	Uppfyllt	Gäller ej UR
Kulturuppdraget (avsnitt 2.5.)	Uppfyllt	Huvudsakligen uppfyllt	Uppfyllt
Barn och unga (avsnitt 2.6.)	Uppfyllt	Uppfyllt	Uppfyllt
Program för barn och unga med funktionsnedsättning (avsnitt 2.7.1.)	Uppfyllt	Uppfyllt	Uppfyllt
Hörbarhet (avsnitt 2.7.2.)	Uppfyllt	Uppfyllt	Uppfyllt
Produktion av program för särskilda målgrupper (avsnitt 2.7.3.)	Uppfyllt	Uppfyllt	Uppfyllt
Dialog med berörda grupper (avsnitt 2.7.4.)	Uppfyllt	Uppfyllt	Uppfyllt
Förstasändningar på de nationella minoritetsspråken och teckenspråk (avsnitt 2.8.1.)	Nämnden följer hur minoritetsspråksutbudet utvecklas under tillståndsperioden.	Nämnden följer hur minoritetsspråksutbudet utvecklas under tillståndsperioden.	Nämnden följer hur minoritetsspråksutbudet utvecklas under tillståndsperioden.
Samlat programutbud på samiska, finska, meänkieli och romani chib samt på teckenspråk (avsnitt 2.8.2.)	Uppfyllt	Uppfyllt	Uppfyllt

Villkor	SR	SVT	UR
Samlat programutbud på jiddisch (avsnitt 2.8.3.)	Det har under 2021 skett en ökning av företagets samlade utbud på jiddisch jämfört med 2019.	Det har under 2021 skett en ökning av företagets samlade utbud på jiddisch jämfört med 2019.	Det har under 2021 skett en ökning av företagets samlade utbud på jiddisch jämfört med 2019.
Utbud på andra minoritetsspråk (avsnitt 2.8.4.)	Uppfyllt	Uppfyllt	Uppfyllt
Nyheter på olika språk för människor i Sverige och i Sveriges närområden (avsnitt 2.8.5.)	Uppfyllt	Gäller ej SVT	Gäller ej UR
Dialog med berörda grupper (avsnitt 2.8.6.)	Uppfyllt	Uppfyllt	Uppfyllt

1.1.1. Allmänna önskemål och påpekanden om redovisningsformer

Programföretagens redovisningar ska utgöra underlag för regeringens beslut om hur public service-uppdragen ska vara utformade. Men redovisningarna är också – och kanske väl så viktigt – ett sätt för allmänheten att få insyn i och följa upp företagets verksamhet. Redovisningarna kan därigenom också bidra till en fortlöpande diskussion i samhället om hur verksamheten sköts. Det är alltså i hög grad angeläget att redovisningarna är så enkla, koncentrerade, konkreta och i övrigt så lättillgängliga som möjligt. I detta ligger att redovisningarna ska riktas in på att ge väsentlig information om uppdragen och förmedla viktiga erfarenheter av verksamheten.

Granskningsnämnden kan konstatera att redovisningarna genomgående bör utvecklas för att uppfylla dessa allmänna krav på lättillgänglighet.

En särskild aspekt av lättillgängligheten är frågan om gemensam redovisningsform. Enligt medelsvillkoren ska företagen samverka för att försöka åstadkomma en gemensam redovisningsform. I detta arbete ska ingå att definiera och operationalisera centrala begrepp i tillstånds- och medelsvillkoren, ta fram konkreta uppföljningsbara resultatmått baserade på dessa och att utveckla arbetet med att mäta och redovisa olika indikatorer på kvaliteten och särarten i programutbudet. Företagen bör fortsätta sitt arbete med att finna gemensamma redovisningsformer.

Vidare bör företagen – vilket nämnden tidigare framhållit – gemensamt definiera centrala begrepp i villkoren och ta fram enkla och konkreta resultatmått och indikatorer som redovisar hur villkoren uppfyllts. I det sammanhanget bör företagen även uppge vad indikatorerna ska visa för att villkoren enligt företagen ska anses vara uppfyllda, det vill säga vad företagen har för mål, samt kommentera utfallet av mätningarna i förhållande till målen. Även detta är en del i att åstadkomma lättillgängliga redovisningar.

Av hänsyn till allmänheten och för att öka intresset för och spridningen av redovisningarna bör företagen över huvud taget arbeta vidare med att göra redovisningarna så koncentrerade, lättlästa, konkreta och så enhetliga som möjligt. I

kommande redovisningar bör företagen även redovisa tydligare hur de på olika sätt har stimulerat en fortlöpande samhällsdiskussion om verksamheten.

Som nämnden tidigare tagit upp bör företagen också direkt i kommande redovisningar inkludera sådant som nämnden i år har behövt efterfråga kompletteringar eller förtydliganden kring. Särskilt av hänsyn till allmänhetens möjlighet att lätt få en samlad insyn i verksamheten är det angeläget att redovisningarna redan från början är fullständiga.

1.2. Granskningsnämndens uppdrag

I granskningsnämndens uppgift ingår att bedöma om Sveriges Radio AB (SR), Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR) har uppfyllt sina public service-uppdrag. Bedömningen görs årligen och med utgångspunkt i de villkor som reglerar företagens verksamheter och som regeringen ställt upp i sändningstillstånd och medelsvillkor samt, vad avser SVT och UR, i särskilda beslut om krav på tillgänglighet till tv-sändningar och beställ-tv för personer med funktionsnedsättning.

Nämndens bedömningar grundar sig på programföretagens egna redovisningar, undantagsvis med kompletterande uppgifter. Det är företagen som ansvarar för riktigheten i uppgifterna. Nämnden ska bedöma om företagen uppfyllt sina uppdrag, inte hur detta skett. I detta ligger att nämnden kan ha synpunkter på hur företagen bör utforma sina redovisningar för att det ska vara möjligt att bedöma om de uppfyllt uppdragen.

Granskningsnämnden bedömer SR:s, SVT:s och UR:s redovisningar inom ramen för ett gemensamt beslut. Bedömningarna av om SVT och UR har uppfyllt kraven i regeringens beslut om tillgänglighet till tv-sändningar och beställ-tv för personer med funktionsnedsättning sker i separata beslut (beslut 22/01500 och 22/01502).

1.3. Fokusområden 2021

De redovisningar som granskningsnämnden bedömer i detta beslut avser verksamhetsåret 2021, som är det andra året i en sexårig tillståndspanning för public service-företagen.

Granskningsnämnden har i årets bedömning särskilt fokuserat på vissa ämnesområden. Nämnden har fokuserat på följande områden:

- resursförbrukning, kostnadseffektivitet och produktivitet,
- andra särskilda redovisningsvillkor i företagens medelsvillkor,
- spegling,
- nyhetsverksamhet,
- kulturuppdraget,
- barn och unga,
- tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, och
- minoritetsspråk.

2. GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

2.1. Resursförbrukning, kostnadseffektivitet och produktivitet

2.1.1. Nyckeltal för effektivitet

- SR, SVT och UR har i huvudsak uppfyllt kravet att redovisa hur uppdraget har fullgjorts med avseende på nyckeltal som visar effektivitet.

Villkor

SR, SVT och UR ska redovisa och kommentera hur uppdraget fullgjorts med avseende på bland annat volym, kostnader och intäkter samt nyckeltal som visar effektivitet. (Medelsvillkor 19, 22 respektive 19)

Tidigare bedömning

I sin bedömning för 2020 fann granskningsnämnden att programföretagen i huvudsak hade uppfyllt kravet. Nämnden efterfrågade att de nyckeltal som SR och UR redovisade skulle sättas i relation till förbrukade resurser. Vidare efterfrågade nämnden att SR, SVT och UR i högre utsträckning skulle analysera den ekonomiska effekten och redovisa ett fördjupat resonemang om graden av måluppfyllelse i relation till använda resurser.

Uppfyllelse – SR

Redovisningen

SR har valt att justera och förtydliga nyckeltalen från 2020 års redovisning. Nyckeltalen för effektivitet utgår från hur allmänheten uppfattar SR och SR:s utbud, hur företagets resursfördelning förhåller sig till allmänhetens uppfattning och hur publiken använder utbudet.

Följande nyckeltal är från och med 2021 en ny indikator för effektivitet:

- fördelning av resurser utifrån programkategoriers viktighet och betyg.

Indikatorn presenteras i en graf som visar relationen mellan programkategoriers viktighet och betyg. I grafen visualiseras också hur stor andel av resurserna som läggs på respektive programkategori. Programkategoriernas viktighet och betyg mäts genom en Novusundersökning och resultatet från mätningen presenteras i ett separat diagram i redovisningen. Även företagets kostnader per programkategori redovisas i procentandelar och kronor i två separata tabeller. Fördelningen av resurser mellan programkategorier har varit i stort sett konstant under en lång rad år.

Följande två äldre indikatorer för effektivitet har företaget fortsatt att använda under 2021:

- andel av veckolyssnare som upplever ett personligt värde av SR
- andel av Sveriges 290 kommuner som SR gjort inslag från under ett tertial.

Av redovisningen framgår vilka strategiska mål företaget har kopplat till de två indikatorerna, vilka målsättningar företaget har för dessa och utfallet 2021.

Granskningsnämndens bedömning

SR har i huvudsak uppfyllt kravet.

Granskningsnämnden ser positivt på att SR redovisar ett nyckeltal för effektivitet som sätts i relation till förbrukade resurser. Nämnden konstaterar att grafen över resursfördelning dels visar relationen mellan programkategoriers viktighet och betyg, dels hur stor andel av programresurserna som läggs på respektive programkategori. Av grafen går dock inte att utläsa varför en viss programkategori får en viss andel av resurserna eller varför den kostar så mycket som den gör. SR bör redovisa en fördjupad analys av detta samt tydliggöra vilken målsättning företaget har för de värden som presenteras i grafen. Nämnden efterfrågar också ett fördjupat resonemang om graden av måluppfyllelse i relation till förbrukade resurser.

Uppfyllelse – SVT

Redovisningen

Värde och genomslag utgör nyckeltal som mäter effektiviteten av programföretagets verksamhet. Hur väl SVT presterar i förhållande till målsättningarna om ”värde för samhället” respektive ”värde för individen” är indikatorer på hur effektivt företaget är. Indikatorn ”värde för samhället” svarar mot beskrivningen av SVT som en demokratisk kollektiv nytta som gynnar alla oavsett om man själv tar del av den eller inte. ”Värde för dig” har tydlig koppling till att public service har en finansieringsmodell där alla i Sverige är med och betalar.

Som indikatorer på ”värde för samhället” mäter SVT allmänhetens uppfattning om företagets nyhetsverksamhet och övrig programverksamhet genom frågor till allmänheten samt SVT:s samlade räckvidd varje vecka. Indikatorn ”värde för dig” mäts genom publikfrågor. Av redovisningen framgår vilka frågor SVT använder för att mäta respektive indikator samt resultaten för dessa i form av andel svarande som håller med om påståendena om värde för samhället respektive individen. Vidare redovisar SVT företagets samlade räckvidd för 2021, vad företaget har för mål vad gäller denna och hur årets resultat förhåller sig till föregående år.

Granskningsnämndens bedömning

SVT har i huvudsak uppfyllt kravet.

Granskningsnämnden välkomnar att SVT i sin redovisning resonerar kring möjligheterna för en public service-verksamhet att redovisa mått för kostnadseffektivitet. Även om det kan vara en komplex uppgift att redovisa nyckeltal som visar effektivitet för ett public service-företag anser nämnden fortsatt att det aktuella medelsvillkoret innebär att de nyckeltal som SVT redovisar ska sättas i relation till förbrukade resurser.

Uppfyllelse – UR

Redovisningen

UR undersöker användarnas attityder utifrån områdena ”värde för samhället och individen”, ”mångfald och spegling” samt ”relevans och användbarhet” och ”förtroende och tillgänglighet”. Företaget har valt att tydligare sätta nyckeltalen, som redovisas i attitydmätningen, i relation till de strategier som företaget har tagit fram och arbetar utifrån. Detta för att påvisa effektivitet. Ambitionen är att användarnas attityder under perioden ska utvecklas så att målen har uppnåtts vid utgången av 2025.

UR redovisar att företaget 2021 har fortsatt att utveckla metoden för att beskriva vilken lärandeffekt enskilda program och programserier har. Genom att kombinera en kvalitativ betygssättning med användningen kan man få fram ett programs effekt på lärandet. Metoden har dock visat sig problematisk. Program med ett specifikt innehåll som vänder sig till en mindre målgrupp (särskola, nationella minoriteter med flera) har fått ett sämre utfall på lärandeffekt då en mindre publik har tagit del av programmen. Detta trots att användningen inom den specifika målgruppen är hög och programmen får höga lärandebetyg. Därför väljer UR framöver att fokusera på betygen som ett mått på programmens lärandeffekt.

Mått på lärandeffekt är tänkt att ha en långsiktig positiv påverkan på de övergripande mål företaget har. Utfallet av måttet för lärandeffekt 2021 redovisas i en tabell. Den kvalitativa betygssättningen är relativt hög för program med både stor och liten publik. Det finns också en tydlig korrelation mellan höga betyg och hög användning för de flesta program.

Granskningsnämndens bedömning

UR har i huvudsak uppfyllt kravet.

Granskningsnämnden välkomnar att UR i sin redovisning resonerar kring möjligheterna för en public service-verksamhet att redovisa mått för kostnadseffektivitet. Även om det kan vara en komplex uppgift att redovisa nyckeltal som visar effektivitet för ett public service-företag anser nämnden fortsatt att det aktuella medelsvillkoret innebär att de nyckeltal som UR redovisar ska sättas i relation till förbrukade resurser.

2.1.2. Nyckeltal för produktivitet

- SR och SVT har i huvudsak uppfyllt kravet att redovisa nyckeltal som visar produktivitet.
- UR har uppfyllt kravet.

Villkor

SR, SVT och UR ska redovisa och kommentera hur uppdraget fullgjorts med avseende på bland annat volym, kostnader och intäkter samt nyckeltal som visar produktivitet. (Medelsvillkor 19, 22 respektive 19)

Tidigare bedömning

I bedömningen avseende SR:s redovisning för 2020 ansåg granskningsnämnden att företaget endast delvis hade uppfyllt villkoret att redovisa nyckeltal som visar produktivitet. Nämnden ansåg att SR i sitt arbete med att ta fram nya nyckeltal borde eftersträva en definition av produktivitet som visar ett tydligt förhållande mellan ingående värden och producerade värden. Nämnden ansåg att SR borde tydliggöra vilket mål som gäller för den ökade fördelningen till programproduktionen.

I bedömningen avseende SVT:s redovisning 2020 ansåg nämnden att företaget uppfyllt villkoret och ansåg det rimligt att SVT ska sätta en målnivå för nyckeltalet för rationaliseringar och förbättringar efter utgången av 2021.

I bedömningen avseende UR:s redovisning 2020 ansåg nämnden att företaget uppfyllt villkoret.

Uppfyllelse – SR

Redovisningen

SR har valt att justera och förtydliga nyckeltalen. År 2021 utgör utfallen för dessa tre indikatorer nyckeltal för ökad produktivitet:

- ökad andel resurser för programproduktion
- samlat ekonomiskt värde av produktivitetsförbättringar
- upphandlingsgrad.

Den första indikatorn har förtydligats med ett siffersatt mål där 80 procent av kostnaderna ska ligga inom programproduktion vid tillståndensperiodens slut. Andel resurser för programproduktion har ökat från föregående års 75,2 procent till 78,7 procent 2021.

Indikatorn ”samlat ekonomiskt värde av produktivitetsförbättringar” redovisar en uppskattning av det samlade ekonomiska värdet i kronor av förändringar, rationaliseringar och innovationer som går att se på kort sikt. Modellen är avsedd att i möjligaste mån likna den modell som SVT redovisade 2020 gällande nyckeltal för produktivitet och därmed åstadkomma gemensamma redovisningsformer. SR listar i anslutning till måttet de största förändringarna som företaget har genomfört under året.

Indikatorn ”upphandlingsgrad” visar den andel av totala inköp som görs genom avtal upphandlade enligt upphandlingslagstiftningen, exklusive inköp av redaktionellt innehåll. SR räknar med en genomsnittlig sänkning av kostnader med cirka tio procent när inköp görs med konkurrensutsatta upphandlade avtal. Upphandlingsprocessen bidrar till kontinuerlig produktionsförbättring samt ökad standardisering av varor och tjänster vilket i sin tur leder till kostnadsminskningar. Tidsåtgången från konstaterade inköpsbehov till färdigt avtal har kortats och kostnaden för upphandlingskonsulter har minskat.

Granskningsnämndens bedömning

SR har i huvudsak uppfyllt kravet.

Granskningsnämnden konstaterar att SR i årets redovisning utvecklat företagets produktivitetmått och därför i år i huvudsak får anses ha uppfyllt kravet. Nämnden efterfrågar dock att SR för att öka granskningsbarheten av nyckeltalet tydliggör vilket mål som gäller för det samlade ekonomiska värdet av produktivetsförbättringar.

Uppfyllelse – SVT

Redovisningen

Företaget arbetar kontinuerligt med rationaliseringsåtgärder i verksamheten för att kunna frigöra mer medel till program. Åtgärderna delas upp i följande två områden:

- rationaliseringar och effektiviseringar i verksamheten
- ökad andel upphandlingar.

Företaget har som mål att öka den totala kostnaden för programverksamheten och arbeta för att mer medel överförs till programverksamhet från administration. Nyckeltalet ”rationaliseringar och effektiviseringar” har som huvudsyfte att visa produktivitet och löpande produktivetsförbättringar. Förbättringarna har värderats till skillnaden mellan den kostnad som faktiskt uppstod och den kostnad som skulle ha uppstått utan vidtagen åtgärd. Nyckeltalet tas fram genom att produktivetsförbättringar från företagets verksamheter rapporteras in på ett gemensamt reglerat sätt till en central funktion inom ekonomiavdelningen. Där genomförs kvalitetssäkring för att säkerställa att aktiviteten är att betrakta som produktivetsökande och att värdering och beräkning gjorts på ett likartat sätt för hela företaget.

SVT redovisar det uppskattade värdet i kronor av de åtgärder som gått att beräkna och anger hur stor del av avgiftsmedlen som värdet motsvarar. Vidare redovisar företaget vad motsvarande nyckeltal var för 2020.

SVT har kommit fram till att en fast målnivå för nyckeltalet inte är ändamålsenlig. Företaget strävar efter att stimulera till ständiga förbättringar i all verksamhet, samtidigt som företaget säkerställer att det går att leverera på uppdraget. När SVT ställs inför utmaningar i omvärlden blir det nödvändigt att snabbt söka nya metoder och innovationer. En del kan leda till kostnadsbesparingar, andra kan leda till ökade kostnader. Att på en övergripande nivå bestämma en viss nivå riskerar därför att leda fel.

En viktig produktivetsåtgärd har varit en förbättring av SVT:s inköpsverksamhet och ett centralt nyckeltal är därför andelen upphandlingar enligt lagen om offentlig upphandling. Allt fler inköpsbeslut som inte rör hela programprojekt har centraliserats och standardiserats. Resultatet för 2021 var 89 procent jämfört med 92 procent för 2020. Andelen fluktuerar något mellan åren, speciellt under år med stora mästerskap eftersom sporträttigheter inte omfattas av lagen.

Granskningsnämndens bedömning

SVT har i huvudsak uppfyllt kravet.

Granskningsnämnden konstaterar att det enligt SVT:s mening inte är ändamålsenligt med en fast målnivå för nyckeltalet för rationaliseringar och effektiviseringar. För att öka granskningsbarheten av nyckeltalet anser nämnden att SVT bör kommentera hur nyckeltalet trots det ska gå att utvärdera samt analysera nyckeltalets utfall i relation till målbilden.

Uppfyllelse – UR

Redovisningen

UR redovisar att företaget använder ett produktivetsmått som utgår från utbildningsuppdraget, inkluderar hållbarhet och speglar hur effektivt utbudet har producerats i förhållande till kostnaderna. Måttet inkluderar en hållbarhetsfaktor som bygger på förväntad hållbarhetstid för varje program eller programserie. Produktiviteten beräknas som den totala kostnaden dividerat med hållbarhetsfaktorn. Detta möjliggör att en dyr produktion som beräknas hålla under lång tid kan jämföras med en mindre resurskrävande produktion som kanske inte håller lika länge. Måttet möjliggör jämförelser av snittkostnad per producerad radio- eller tv-timme inom och mellan olika utbildningsområden och år. Måttet redovisas som kostnader per producerad timme, justerat för hållbarhet, för varje utbildningsområde för radio respektive tv för åren 2019 till 2021.

UR har inte som mål att produktivetsmålet ska vara detsamma för respektive utbildningsområde varje år. Måttet är i stället ett sätt att framför allt ta hänsyn till kvalitetsfaktorn hållbarhet och därmed bättre spegla hur effektivt UR har producerat programutbudet i förhållande till kostnaderna samt behoven i samhället.

Granskningsnämndens bedömning

UR har uppfyllt kravet.

2.1.3. Åtgärder för ökad effektivitet och produktivitet

- SR, SVT och UR har uppfyllt kravet att kontinuerligt vidta åtgärder som syftar till ökad effektivitet och produktivitet.

Villkor

SR, SVT och UR ska kontinuerligt vidta åtgärder som syftar till ökad effektivitet och produktivitet. Ett led i detta är att söka samarbetsområden med de övriga två programföretagen. (Medelsvillkor 1)

Uppfyllelse

Redovisningarna

SR redogör bland annat för effektivisering av rekryteringar och kompetensutveckling, minskade kostnader för bland annat personal, konsulter, fastigheter och resor till följd av nya arbetssätt, nya tekniska lösningar för bland annat nyhetsvärdering på digitala

plattformar och för ett samarbete inom EBU som har minskat behovet av inköpta nyheter. Företagets upphandlingsprocess bidrar till kontinuerliga produktionsförbättringar och kostnadsminskningar. Tidsåtgången från konstaterade inköpsbehov till färdiga avtal har kortats och kostnaden för upphandlingskonsulter har minskat.

SVT redogör bland annat för att företaget tillämpar ett konstant kostnadstryck på den egna programproduktionen, exklusive nyheterna. Som princip medges ingen kostnadsökning för återkommande egenproducerade program trots att kostnader för personal, rättigheter och medverkande ständigt ökar. SVT redogör också för åtgärder såsom samplanering av inspelningar, förenklad standard för produktionsteknisk utrustning, samarbeten med övriga nordiska bolag vad gäller sportsändningar, effektivisering av IT-avdelningen, kompetensutveckling och utlåning av personal mellan avdelningar och orter, digitalisering och sänkta resekostnader samt översikt av att företagets avtal är marknadsmässiga. SVT redovisar vidare att en viktig produktivetsåtgärd har varit en förbättring av företagets inköpsverksamhet.

UR redovisar bland annat att företaget under 2021 har implementerat det verktyg för datainsamling kring programproduktioner som företaget utvecklade och började använda 2020. Verktyget är tillgängligt för alla inom programproduktion och syftar till att förenkla planering och fördelning av produktionsresurser. Verktyget kommer att utvecklas fortlöpande och anpassas efter verksamhetens behov.

De tre programföretagen redogör också för koncerngemensamma samarbeten. Programföretagen avslutade bland annat 26 större gemensamma upphandlingar under 2021. Företagen har ett gemensamt serviceföretag, samlokaliserar och samnyttjar lokaler när så är möjligt och rationellt och gör programsamarbeten. Sedan flera år sköter SVT på uppdrag av UR delar av UR:s ekonomi- och löneadministration i syfte att öka samarbete och effektivitet.

Granskningsnämndens bedömning

SR, SVT och UR har uppfyllt kravet.

Företagen bör fortsatt söka möjliga samarbetsområden som syftar till ökad effektivitet och produktivitet.

2.1.4. Resursförbrukning per programkategori

- SR, SVT och UR har uppfyllt kravet på att redovisa resursförbrukningen för respektive programkategori.

Villkor

SR, SVT och UR ska i sina redovisningar uttrycka resursförbrukningen för respektive programkategori. (Medelsvillkor 20, 23 respektive 20)

Uppfyllelse

Redovisningarna

SR redovisar bland annat företagets kostnader respektive kostnadsandelar per programkategori och hur detta har utvecklats från 2018 till 2021.

SVT redovisar bland annat företagets kostnader respektive kostnadsandelar per programkategori och hur detta har utvecklats från 2019 till 2021.

UR redovisar bland annat företagets totala kostnader för programproduktion och företagets kostnader respektive kostnadsandelar för varje utbildningsområde, samt visar hur detta har utvecklats från 2019 till 2021.

Granskningsnämndens bedömning

SR, SVT och UR har uppfyllt kravet.

2.1.5. Kärnverksamhet och kompletterande verksamhet

- SR, SVT och UR har uppfyllt kravet på att särskilja vad som är kärnverksamhet och vad som är kompletterande verksamhet.
- SR, SVT och UR har uppfyllt kravet på att den kompletterande verksamheten ska utgå från och ha en tydlig koppling till kärnverksamheten samt kravet på att upprätthålla en god balans i omfattningen mellan dessa.

Villkor

För samtliga programföretag gäller att medlen ska användas för företagens kärnverksamhet. Definitionen av kärnverksamhet har i medelsvillkoren för 2020–2025 utökats till att – utöver att producera och sända radio- och tv-program till allmänheten – även omfatta att producera och tillhandahålla radio- och tv-program till allmänheten på företagens egna plattformar som finns på fritt tillgängliga och öppna delar av internet. Medlen ska också i förekommande fall användas till kompletterande verksamhet, det vill säga verksamhet som syftar till att utveckla och stödja kärnverksamheten och förbättra möjligheterna för allmänheten att tillgodogöra sig denna. (Medelsvillkor 2)

Begreppen kärnverksamhet och kompletterande verksamhet har olika betydelse i företagen beroende på hur programverksamheten distribueras. Vad som är tillhandahållanden på en egen eller en extern plattform behöver definieras utifrån dessa skilda förutsättningar. (Se prop. 2018/19:136 s. 28.)

SR, SVT och UR ska särskilja vad som är att betrakta som kärnverksamhet och kompletterande verksamhet och upprätthålla en god balans i omfattningen mellan dessa. Den kompletterande verksamheten ska utgå från och ha en tydlig koppling till kärnverksamheten. (Medelsvillkor 9, 11 respektive 11)

Uppfyllelse – SR

Redovisningen

SR redogör för vad som utgör företagets kompletterande verksamhet och beskriver hur denna relaterar till kärnverksamheten. Företaget tolkar villkoret om balans mellan kärnverksamheten och den kompletterande verksamheten som att kärnverksamheten inte ska försämrats på grund av den kompletterande verksamheten.

I definitionen av företagets kärnverksamhet måste tas hänsyn till den praxis med öppna API som är unik för ljudmarknaden och till de särskilda förutsättningar detta medför. Det finns en skillnad mellan å ena sidan distributionsplattformar för ljud, å andra sidan plattformar i sociala medier. På externa ljudplattformar strömmas SR:s material från företagets egna plattformar via det öppna API:t, och SR har full kontroll över materialet. På sociala medieplattformar fungerar det annorlunda. SR har visserligen full redaktionell kontroll över det egna innehållet där, men eftersom publiceringarna sker direkt på externa plattformar betraktas de som kompletterande verksamhet.

Granskningsnämndens bedömning

SR har uppfyllt kraven.

Uppfyllelse – SVT

Redovisningen

SVT redogör för exempel på vad som utgör företagets kompletterande verksamhet och beskriver hur denna relaterar till företagets kärnverksamhet. Företagets resurser används till absolut övervägande del för kärnverksamheten och företagets kompletterande verksamhet är av mycket begränsad omfattning i förhållande till de resurser som läggs på att göra rörlig bild. Den kompletterande verksamheten bedöms bidra till förhöjd kvalitet och därmed ett ökat förtroende från allmänheten, bland annat genom att företaget tillämpar samma principer för den kompletterande verksamheten som för kärnverksamheten.

Granskningsnämndens bedömning

SVT har uppfyllt kraven.

Uppfyllelse – UR

Redovisningen

UR redogör för exempel på vad som utgör företagets kompletterande verksamhet och beskriver hur denna relaterar till företagets kärnverksamhet. Företaget strävar efter att bibehålla god kontroll och balans mellan kärnverksamhet och kompletterande verksamhet. God balans mellan kärn- och kompletterande verksamhet råder när kärnverksamhet är dominerande i verksamheten. Balansen mellan kärnverksamhet och kompletterande verksamhet bedöms vara god.

Granskningsnämndens bedömning

UR har uppfyllt kraven.

2.1.6. Decentralisering av organisationen

- SR och SVT har uppfyllt kravet på att ha en decentraliserad organisation som skapar goda förutsättningar för självständigt beslutsfattande på regional och lokal nivå.

Villkor

SR och SVT ska ha en decentraliserad organisation som skapar goda förutsättningar för självständigt beslutsfattande på regional och lokal nivå. Den lokala och regionala organisationen ska ges tillräckliga resurser för att effektivt kunna spegla respektive områdes särprägel och egenart. Organisationen ska utformas med syfte att möjliggöra hög närvaro av personer ute i landet med kunskap om och förankring i de olika regionerna. (Medelsvillkor 13 respektive 14)

Uppfyllelse

Redovisningarna

SR och SVT redovisar hur företagens respektive organisationer är decentraliserade. Programföretagen redovisar bland annat hur programproduktionen delats upp i olika geografiska områden, hur utgivarskapet har delegerats och hur fördelningen av både personella och produktionstekniska resurser ser ut runtom i landet.

Granskningsnämndens bedömning

SR och SVT har uppfyllt kravet.

2.2. Andra särskilda redovisningsvillkor

2.2.1. Redovisning av programverksamhet på internet

- SR, SVT och UR har uppfyllt kravet på att tydligt och utförligt redovisa den programverksamhet på internet som programföretagen vill ska tillgodoräknas vid uppfyllandet av uppdraget.

Villkor

Den programverksamhet på internet som programföretagen vill ska tillgodoräknas vid uppfyllandet av uppdraget ska redovisas tydligt och utförligt. (Medelsvillkor 19, 22 respektive 19)

Uppfyllelse

Redovisningarna

SR vill tillgodoräkna sig programverksamhet online på två områden. Det ena området gäller internetexklusiva publiceringar på SR:s plattformar av nyheter och program på andra minoritetsspråk än de nationella, där företaget vill tillgodoräkna sig utbudet från *Ekot Radio Sweden* som endast publicerats på företagets digitala plattformar. Det andra området gäller det innehåll som SR tillgängliggör och anpassar för unga med intellektuell funktionsnedsättning. Här vill SR tillgodoräkna sig utbudet på samlingsidan *Sveriges Radio på ett lättare sätt* som enbart erbjuds via digitala plattformar. *Sveriges Radio på ett*

lättare sätt är till för de ungdomar som har behov av innehåll som är förklarar på ett särskilt tillgängligt vis och i ett lugnare tempo.

SVT tillämpar möjligheten att tillgodoräkna sig programverksamhet online på två områden. Det ena området gäller verksamhet för ökad tillgänglighet för personer med funktionsnedsättningar, där möjligheten att tillgodoräkna verksamhet i beställ-tv har funnits sedan tidigare. Det andra området gäller SVT:s sändningar på minoritetsspråk, där företaget från och med 2020 tillgodoräknar sig de unika sändningar som sker på SVT Play.

UR har publicerat totalt 129 timmar webbexklusiva program under 2021. Företaget vill tillgodoräkna sig dessa program som en del av uppfyllandet av tillståndsvillkoren 7–13 §§ i sändningstillståndet, det vill säga villkoren om bland annat jämställdhet, mångfald, spegling, UR:s utbildningsuppdrag, barn och unga, kultur, tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning samt minoritetsspråk och teckenspråk.

Granskningsnämndens bedömning

SR, SVT och UR har uppfyllt kravet.

2.2.2. Distribution på externa plattformar

- SR, SVT och UR har uppfyllt kravet på att programföretagen ska ha öppna och tydliga riktlinjer om hur företagen förhåller sig till distribution på plattformar som inte är programföretagens egna samt kravet på att redovisa hur företagen arbetar för att tillämpa riktlinjerna.

Villkor

Programföretagen ska ha öppna och tydliga riktlinjer om hur företagen förhåller sig till distribution på plattformar som inte är programföretagens egna. (Medelsvillkor 8, 9 respektive 9)

Programföretagen ska redovisa hur företagen arbetar för att tillämpa riktlinjerna om distribution på plattformar som inte är företagens egna. Riktlinjerna ska bifogas till redovisningarna. (Medelsvillkor 19, 22 respektive 19)

Uppfyllelse

Redovisningarna

Externa aktörer som vill erbjuda SR:s innehåll till sina användare måste göra det på ett sätt som är förenligt med företagets uppdrag. SR säkerställer detta utifrån tre grundläggande principer.

- Oberoende och trovärdighet. Aktörer som använder SR:s innehåll får inte skada SR:s trovärdighet eller oberoende.
- Redaktionell kontroll. SR:s material får inte förvanskas eller modifieras på ett sätt som skadar SR:s trovärdighet eller oberoende.
- Tydlighet kring SR som avsändare. Det måste tydligt framgå vilket innehåll på en plattform som kommer från SR.

Kraven på externa aktörer som vill erbjuda SR:s innehåll via länkning är formulerade i tio villkor. SR har sammanfattat de tio villkoren i redovisningen och hänvisat till att listan med villkor finns i sin helhet på företagets webbplats. Företaget kontrollerar löpande att externa aktörer som erbjuder företagets innehåll följer de uppsatta villkoren.

SVT har tagit fram riktlinjer för hur företaget ska förhålla sig till distribution på plattformar som inte är företagets egna. I riktlinjerna sammanfattas delar av SVT:s distributionspolicy, som likabehandling, vidareändring och hur företaget förhåller sig till sociala nätverk. Därefter beskrivs företagets utgångspunkter för att göra en bedömning av externa plattformar. Följande utgångspunkter ska alltid vägas in.

- Till vilken grad den aktuella plattformen bidrar till att förenkla publikens tillgång till och användning av SVT:s innehåll och tjänster.
- SVT:s oberoende i förhållande till kommersiella aktörer.

De övergripande utgångspunkterna, oberoende och tillgänglighet, har sedan i riktlinjerna brutits ner till områdena redaktionell kontroll och publicistiskt ansvar, tydlig varumärkesexponering, framträdande placering, tillgängligt och används av många, fritt tillgängligt, tillgång till data, reklamfritt och plattformens hållbarhet.

SVT gör en analys av en plattform utifrån varje område som beskrivs ovan och väger samman dessa till en helhetsbedömning. Den övergripande plattformsbetygningen ligger sedan till grund för om och på vilket sätt olika verksamheter inom SVT redaktionellt agerar på en plattform. Bedömningarna görs återkommande eftersom plattformarna är i ständig utveckling och förutsättningarna kan förändras. Även publiken kan göra snabba förflyttningar som kräver att SVT ser över sina bedömningar för att underlätta tillgången till innehållet. Under 2021 har SVT arbetat med bedömningar av existerande och nya plattformar. Riktlinjerna är publicerade på SVT:s webbplats och finns som bilaga i 2021 års redovisning.

UR:s grundprincip är att utbudet alltid i första hand ska finnas tillgängligt på de egna plattformarna och företagets närvaro på sociala medier och globala distributionsplattformar sker därför med konsekvent restriktivitet. Detta framgår tydligt av UR:s policy för sociala medier. Policyn bifogas redovisningen som en bilaga och omfattar kriterier och principer för UR:s publicering av och kommunikation om programinnehåll i sociala medier och på globala distributionsplattformar. Syftet med policyn är att säkerställa företagets oberoende och integritet och att behålla allmänhetens förtroende för verksamheten.

Granskningsnämndens bedömning

SR, SVT och UR har uppfyllt kraven.

2.2.3. Intäkter vid sidan av avgiftsmedel

- SR har bara delvis uppfyllt kravet på att särskilt redogöra för intäkter vid sidan av avgiftsmedel.
- SVT och UR har uppfyllt kravet på att särskilt redogöra för intäkter vid sidan av avgiftsmedel.

Villkor

SR, SVT och UR ska särskilt redogöra för företagens intäkter vid sidan av avgiftsmedel. (Medelsvillkor 19, 22 respektive 19)

Uppfyllelse

Redovisningarna

SR:s intäkter vid sidan av avgiftsmedel uppgick under 2021 till 42,9 miljoner kronor, inklusive sidoverksamheter. I likhet med 2020 påverkades konsertverksamheten under 2021 mycket kraftigt av restriktioner till följd av pandemin. Konserter i Berwaldhallen och turnéer kunde inte genomföras inför betalande publik vilket innebar att biljettintäkterna minskade med cirka 65 procent jämfört med före pandemin (motsvarande minskning under 2020 var cirka 80 procent). Den årliga Östersjöfestivalen kunde genomföras under 2021 (till skillnad från 2020 då den ställdes in). Festivalen arrangeras av SR i syfte att stärka samhörigheten mellan Östersjöländerna med en kombination av klassisk musik och samtal om miljö och framtidsfrågor.

Posten ”Övrigt” i tabellen för intäkter vid sidan av avgiftsmedel uppgick till 16,2 miljoner kronor för 2021. SR:s bedömning är att dessa mindre poster är för små för att ge läsaren relevant information, men ger två exempel på vad som ingår under denna post – försäljning av inventarier och teknisk utrustning (3 miljoner kronor) och valutakursvinster (1 miljon kronor).

SVT:s övriga intäkter, exklusive sidoverksamheter, uppgick till 224 miljoner kronor under 2021. Det är en ökning med närmare 20 miljoner kronor jämfört med 2020. Den enskilt största förklaringsposten är ökade sponsringsintäkter 2021 jämfört med 2020 då många sportevenemang ställdes in på grund av pandemin. Intäkterna på 224 miljoner kronor delas redovisningsmässigt in i sju kategorier utifrån intäktskategori. SVT redovisar för varje intäktskategori totala intäkter samt typiska exempel inom kategorin. SVT:s samlade intäkter för sidoverksamhet uppgick 2021 till 51,3 miljoner kronor vilket motsvarar 1 procent av SVT:s samlade intäkter. SVT redovisar intäkter av sidoverksamhet i fem olika kategorier.

UR:s intäkter vid sidan av avgiftsmedel uppgick till 1,7 miljon kronor under 2021. Posten ”övriga intäkter” består av till exempel produktionsbidrag från samarbeten med nordiska och andra europeiska public service-bolag. UR deltog inte i några kommersiella samarbeten under 2021.

Granskningsnämndens bedömning

Eftersom SR endast redogjort för vad 4 miljoner kronor av 16,2 miljoner kronor i posten ”Övrigt” består av, har företaget endast delvis uppfyllt kravet på att särskilt redogöra för intäkter vid sidan av avgiftsmedel.

SVT och UR har uppfyllt kravet.

2.2.4. Kommersiella samarbeten

- SVT har i huvudsak uppfyllt kravet på att särskilt redogöra för sina kommersiella samarbeten och vilka intäkter de har genererat.
- SR och UR uppger att de inte har deltagit i några kommersiella samarbeten.

Villkor

SR, SVT och UR ska särskilt redogöra för vilka kommersiella samarbeten som företagen har deltagit i och vilka intäkter de har genererat, med förtydligande exempel. (Medelsvillkor 19, 22 respektive 19)

Uppfyllelse

Redovisningarna

SR, SVT och UR har följande gemensamma definition av kommersiella samarbeten: ”Samarbete med kommersiell aktör som genererar intäkter till respektive bolag”.

SR och UR har inte deltagit i några kommersiella samarbeten under 2021.

Enligt SVT syftar samarbete på en aktiv handling för att tillsammans med kommersiella aktörer producera program eller skapa annan typ av mervärde. Dit räknas alltså inte ren försäljning eller andra typer av mer passiva intäkter som royaltyutbetalningar eller sponsring. Utifrån den företagsgemensamma definitionen ingår tre typer av samarbeten: samproduktioner, samarbetet kring *Nobel* samt samarbetet kring *Melodifestivalen*. Dessa samarbeten genererade sammanlagt intäkter på 71 miljoner kronor 2021 (96 miljoner kronor 2020), där *Melodifestivalen* inte genererade några intäkter 2021.

När det gäller samproduktioner är det inte enbart kommersiella aktörer som ingår i samarbetena utan ofta även andra public service-företag, men det kan vara svårt att särskilja i redovisningen. Flera samproducenter enas om en finansieringsplan där parterna finansierar produktionen och erhåller rättigheter i förhållande till insats och överenskommelse. En del av intäkterna kommer från andra källor än rent kommersiella bolag. Det går dock inte att härleda exakt vilka av intäkterna som finansieras på kommersiell grund, vilka som är finansierade med avgiftsmedel och vilka som till del eller till fullo finansieras av det offentliga. Förklaringen är att många samproducerande fonder samlar intäkter från många olika håll.

Finansieringen kommer från andra utländska tv-bolag, film- och tv-fonder, externa produktionsbolag och Svenska Filminstitutet. SVT redovisar de samproduktioner där SVT haft kommersiella samarbeten under 2021.

Vad gäller samarbetet kring *Nobel* har SVT ett produktionsuppdrag för vilket SVT erhåller en betalning. Uppdragsgivare är Nobel Prize Outreach, som äger samtliga rättigheter till det SVT producerar åt dem. Samtidigt förvärvar SVT visningsrätt och viss arkivrätt till de program SVT producerar.

På grund av coronapandemin genomfördes 2021 inget samarbete med Live Nation kring *Melodifestivalen* och det hölls ingen turné. Tjänsten turnésamordning upphandlas normalt sett eftersom SVT saknar rätt kompetens. Blixten & Co är den upphandlade parten och för detta betalar SVT en ersättning. Under 2021, då turnén ställdes in, upphandlades enbart tjänsten produktionsstöd, där Blixten & Co blev den upphandlade parten. Produktionsstödsparten svarar då för kostnader i form av exempelvis catering, städning, säkerhet på plats och sjukvård. Det förekom inte några sponsorer av evenemanget 2021 och inga intäkter erhöles.

Genom att förtydliga vilka kostnader som bärs av SVT vid kommersiella samarbeten har företaget också försökt visa att man inte erhållit annan slags kompensation som reducerat kostnaderna.

Granskningsnämndens bedömning

SVT har i huvudsak uppfyllt kravet.

Det förhållandet att det kan röra sig om en samproduktion behöver inte hindra att intäkterna kan härledas till finansiering på kommersiell grund, med avgiftsmedel eller helt offentlig finansiering. SVT bör i större utsträckning än vad som gjorts redovisa vilka av intäkterna som vid sådana samproduktioner finansierats på kommersiell grund.

SR och UR uppger att de inte har deltagit i några kommersiella samarbeten, varför det inte är aktuellt för nämnden att göra någon bedömning om detta.

2.2.5. Oberoende vid kommersiella samarbeten och vid indirekt sponsring

- SR, SVT och UR har uppfyllt kravet på att särskilt redogöra för hur företagen säkerställt sitt oberoende vid kommersiella samarbeten och vid indirekt sponsring.

Villkor

SR, SVT och UR ska särskilt redogöra för hur företagen har säkerställt sitt oberoende vid kommersiella samarbeten och vid indirekt sponsring. (Medelsvillkor 19, 22 respektive 19)

Uppfyllelse

Redovisningarna

Det förekommer varken direkt eller indirekt sponsring i SR:s program. I produktionsutläggningsavtal med externa produktionsbolag säkerställer företaget att det inte förekommer någon direkt eller indirekt sponsring. SR har inte haft några kommersiella samarbeten under 2021.

SVT genomför sedan flera år tillbaka kontinuerlig utbildning och rådgivning kring regelverket och vad som krävs för att säkra företagets oberoende i samband med indirekt sponsring och vilken finansiering som inte är tillåten. Utbildningar genomförs för externa produktionsbolag om de regler och principer som är grundläggande för programverksamheten.

Alla program som produceras eller köps in av SVT blir föremål för en publicistisk bedömning utifrån företagets publiceringsregler om bland annat indirekt sponsring. Det omfattar även kommersiella samarbeten. Avtal om samproduktion, produktionsutläggning och förköp/inköp av visningsrätt som SVT upprättar inkluderar reglering om att produktionsbolaget inte har rätt att i programmet medge reklam eller otillbörligt gynna särskilda intressen. Produktionsbolaget får inte heller utnyttja sin medverkan i sammanhang som sätter SVT:s opartiskhet eller oberoende i fråga. Produktionsbolaget åläggs vidare att i de avtal det ingår med medverkande ta med motsvarande reglering. I överenskommelserna med Nobel Prize Outreach säkerställs SVT:s oberoende genom att SVT självständigt avgör vilka program som ska sändas och hur de programläggs.

I alla kontakter med externa produktionsbolag säkerställer UR att det finns kunskap om de villkor som gäller för företagets verksamhet. Det finns rutiner för beställning och inköp av externa produktioner liksom kriterier för hur inkommande programförslag värderas. De krav som UR ställer på en samarbetspartner för extern produktion finns formulerade i de avtal som UR upprättar med produktionsbolagen. Dessutom finns riktlinjer för rättighetshantering vid produktionsutläggningar och samproduktioner samt vid programinköp.

UR sänder inte direktspensrade program, men det kan förekomma indirekt sponsring i inköpta program. När UR köper visningsrätter till exempelvis dokumentärer säkerställs villkoren i uppdraget och det redaktionella oberoendet genom publicistisk kontroll. UR redovisar att företaget försäkras sig om att programinnehållet förhåller sig till sändningstillståndet, att det inte finns någon aktör som på något sätt gynnas i programmet och att alla medarbetare som arbetar med beställning och inköp är utbildade i dessa frågor. UR har inte deltagit i några kommersiella samarbeten under 2021.

Granskningsnämndens bedömning

SR, SVT och UR har uppfyllt kravet.

2.2.6. SVT:s sponsringsbidrag vid evenemang

- SVT har uppfyllt kraven på att särskilt redogöra för sponsrade program och antalet sponsrade sändningar.
- SVT har uppfyllt kravet på att redovisa det totala sponsringsbidraget som mottagits.
- SVT har uppfyllt kravet på att sponsring får förekomma i samband med högst 20 evenemang per år.

Villkor

SVT ska särskilt redogöra för vilka evenemang som sponsrats, hur många sändningar som sponsrats och med vilket belopp sponsringsbidrag totalt har mottagits.

(Medelsvillkor 22)

SVT får inte sända sponsrade program där sponsorbidraget har tillfallit SVT direkt. Utan hinder av detta får sponsring förekomma, fränsett i program som huvudsakligen vänder sig till barn under tolv år, i sändningar i samband med sportevenemang och av program som innebär utsändning av en allmän sammankomst eller offentlig tillställning där SVT är arrangör, under förutsättning att det är ett arrangemang inom ramen för ett åtagande gentemot EBU eller ett arrangemang av liknande betydelse samt att programmet direktsänds till flera länder.

Sponsring får dock förekomma i samband med högst 20 evenemang per år. (18 § i sändningstillståndet)

Uppfyllelse

Redovisningen

SVT har under 2021 haft sponsring för 19 sportevenemang. Antalet sponsrade sändningar var 682. Det är en ökning jämfört med 2020 (16 sportevenemang och 379 sändningar), vilket beror på färre sportevenemang än normalt 2020.

SVT brukar under ett normalt år sponsra ett antal sportevenemang samt den internationella sändningen av finalen av *Melodifestivalen* som är ett evenemang inom ramen för åtagandet gentemot EBU. Under 2021 kunde *Melodifestivalen* inte genomföras med normalt upplägg på grund av coronapandemin och ingen sponsring skedde av evenemanget 2021. Inga intäkter erhöles.

Under 2021 uppgick intäkterna från sponsringen till närmare 49 miljoner kronor, en ökning med cirka 23 miljoner kronor jämfört med 2020. Skillnaden beror på att antalet stora sportevenemang var färre 2020 på grund av coronapandemin och det fanns få sportevenemang att sända live 2020. Två stora evenemang flyttades från 2020 till 2021: fotbolls-EM/UEFA Euro 2020 och Paralympics. Därutöver hölls tre stora vinter-VM 2021 och hockey-VM för herrar.

SVT har redovisat "Fotboll Damlandskamper" som ett sportevenemang. I ett kompletterande yttrande har SVT angett att damlandskamperna i det här fallet är en

serie matcher som hänger samman för att Sverige ska ha chans att kvalificera sig till VM i fotboll och att damlandskamperna därmed ska räknas som ett evenemang. För att kvalificera sig till VM måste damlandslaget i fotboll spela dessa matcher.

Granskningsnämndens bedömning

SVT har uppfyllt kraven på att särskilt redogöra för sponsrade program och antalet sponsrade sändningar. Också kravet på redovisning av det totala sponsringsbidraget har uppfyllts.

Mot bakgrund av vad SVT uppgett om att ”Fotboll Damlandskamper” har varit en serie matcher som damlandslaget i fotboll måste spela för att kvalificera sig till VM har SVT även uppfyllt kravet på att sponsring får förekomma i samband med högst 20 evenemang per år.

2.2.7. UR:s utbildningsuppdrag och kontakter med utbildningsväsendet

- UR har uppfyllt kravet på att vidga och utveckla sitt utbildningsutbud.
- UR har uppfyllt kravet på att särskilt redogöra för sina kontakter med utbildningsväsendet och vilka satsningar som gjorts med anledning av det utökade utbildningsuppdraget.

Villkor

UR ska utveckla och vidga sitt utbildningsutbud. UR ska även fortsättningsvis koncentrera sin programverksamhet till utbildningsområdet och därutöver tillhandahålla ett utbud av folkbildningsprogram. Programverksamheten på utbildningsområdet ska inkludera barn- och ungdomsutbildning, högskole- och annan vuxenutbildning samt studieförbund och folkhögskolor. (8 § i sändningstillståndet)

UR ska särskilt redogöra för företagets kontakter med olika delar av utbildningsväsendet och vilka satsningar som gjorts med anledning av det utökade utbildningsuppdraget. (Medelsvillkor 19)

Uppfyllelse

Redovisningen

UR har i uppdrag att utveckla och vidga sitt utbildningsutbud och vill vara ett strategiskt stöd för att minska kunskapsklyftorna i samhället. UR tolkar detta uppdrag som att ytterligare utveckla pedagogiska produktioner av hög kvalitet. Utveckling behöver i denna mening inte likställas med volymökning, utan kan avse utökad samverkan eller ett utvecklat arbetssätt som leder till att utbudet på ett ännu bättre och tydligare sätt motsvarar de behov som finns inom utbildningsväsendet. Till exempel vilar alla de utbildningsprogram som riktar sig till barn och unga på pedagogiska metoder som även stöttar de elever som av olika skäl har svårt att nå kunskapsmålen.

UR ger exempel på ett antal genomförda insatser för att utveckla utbildningsutbudet under 2021. Företaget har gjort en medveten satsning på utbildningsprogram och de

program som ger mest effekt inom utbildningsområdet. Av antalet förstasändningar av program som UR producerar och tillgängliggör utgörs 68 procent av utbildningsprogram. Många av utbildningsprogrammen är väsentligt kortare, framför allt program för barn och unga, än allmänt folkbildande program vilket gör att en jämförelse i total sändningsvolym (34 procent utbildningsprogram, 66 procent allmänt folkbildande) inte blir rättvisande. UR lägger resursmässigt majoriteten av kostnaderna, 74 procent, på utbildningsutbudet.

UR har under 2021 haft kontakt med ett stort antal aktörer med koppling till utbildningsväsendet. I en bilaga redovisar UR dessa kontakter.

Granskningsnämndens bedömning

UR har uppfyllt kraven.

2.3. Spegling

2.3.1. Jämställdhet, mångfald och spegling

- SR och SVT har uppfyllt kraven.
- UR har huvudsakligen uppfyllt kraven.

Villkor

SR:s, SVT:s och UR:s programverksamheter ska som helhet bedrivas utifrån ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv samt utmärkas av hög kvalitet och nyskapande form och innehåll. Programmen ska utformas så att de genom tillgänglighet och mångsidighet tillgodoser skiftande förutsättningar och intressen hos befolkningen i hela landet. Programutbudet ska spegla förhållanden i hela landet och den variation som finns i befolkningen samt som helhet präglas av folkbildningsambitioner. Företagen ska beakta programverksamheternas betydelse för den fria åsiktsbildningen och utrymme ska ges åt en mångfald av åsikter och meningssyttringar. (5, 6 respektive 7 § i sändningstillstånden)

För SR och SVT gäller dessutom att nyhetsförmedling och samhällsbevakning ska utgå från olika perspektiv, så att händelser speglas utifrån olika geografiska, sociala och andra utgångspunkter. (7 respektive 8 § i sändningstillstånden)

Tidigare bedömning

Avseende SR konstaterade granskningsnämnden under föregående år en negativ utveckling för samtliga indikatorer vars resultat gick att jämföra med 2019. Sammantaget ansåg nämnden dock att det framgick av redovisningen att SR verkade för att bedriva programverksamheten ur ett mångfaldsperspektiv och för att uppfylla kraven på spegling. Nämnden efterfrågade en tydligare redogörelse för hur SR:s programverksamhet som helhet bedrivs utifrån ett jämställdhetsperspektiv i kommande redovisningar.

Nämnden såg positivt på att samtliga programföretag presenterade nya målsättningar och indikatorer, redovisade indikatorer och i vissa fall konkretiserade målen för redan

redovisade indikatorer. Avseende SVT framförde nämnden att programföretaget i kommande redovisningar bör presentera mål för de redovisade indikatorerna gällande hur jämställdhetsarbetet bedrivits.

Uppfyllelse – SR

Redovisningen

SR använder ordet ”perspektiv” som ett sammanfattande begrepp för arbetet med att uppfylla sändningstillståndets krav. Vidare ger SR exempel på nya arbetssätt och åtgärder för att få fler perspektiv i utbudet.

SR beskriver hur arbetet följs upp genom kvalitativa och kvantitativa analyser som rör bland annat könsfördelning i programmen, bredden av medverkande i olika åldrar, med utländsk bakgrund eller med funktionsvariation.

Ett strategiskt mål som syftar till att skapa största möjliga bredd i perspektiv är ”Jag hör din och min vardag i Sveriges Radio”. För detta mål har följande två indikatorer formulerats.

- Andel av veckolyssnare som instämmer med påståendet ”jag hör innehåll om min och andras vardag” i SR:s utbud. SR uppger att detta mäts genom en löpande attitydundersökning och att målsättningen är att andelen ska öka under tillståndsperioden. SR redovisar att 53 procent av veckolyssnarna instämde med påståendet 2021. För 2020 var motsvarande andel 56 procent.
- Andel av Sveriges kommuner som SR gjort inslag ifrån under ett tertial. Programföretaget uppger att målsättningen är 100 procent, eller 290 kommuner. SR redovisar att målet uppnåddes under alla tre tertialen under 2021.

SR redovisar vidare följande resultat ur en attitydundersökning som indikatorer för företagets arbete med jämställdhet, mångfald och spegling (2020 och 2019 års siffror inom parentes).

- 41 (40, 42) procent anser att SR:s programinnehåll speglar mångfalden i det svenska samhället.
- 36 (33, 36) procent anser att SR har en jämn fördelning mellan kvinnor och män i sitt programinnehåll.
- 71 (72, 74) procent anser att SR sänder nyheter från ”min del av landet”.
- 45 (45, 47) procent anser att SR ger kunskap om olika människors liv och villkor i Sverige.

SR ska under 2022 göra en större översyn av attitydundersökningen för att utveckla analysunderlagen, vilket kan innebära att samma frågor inte redovisas fortsättningsvis. För att förtydliga hur programverksamheten som helhet bedrivs utifrån ett jämställdhetsperspektiv redovisar SR ett nytt resultatmått för 2021, ett jämställdhetsindex. Måttet handlar om förmågan att ge alla som arbetar inom företaget samma möjligheter oavsett kön. Jämställdhetsindexet bygger på data som lämnats in via en standardiserad modell och utifrån dessa uppgifter beräknas nio nyckeltal såsom aktivt

arbete med jämställdhet i organisationen, andel tillsvidareanställda, möjligheter till chefskarriär och skillnader mellan könen i lön.

I en komplettering till nämnden uppger SR att resultatet från jämställdhetsindex placerar företaget i indexets toppskikt och bland annat visar att SR har helt jämställda löner, samma möjligheter till chefskarriär och lika många kvinnor som män i ledningsgrupper. Företaget skriver även att en jämställd arbetsplats bidrar till att ge medarbetarna goda förutsättningar att utföra och utveckla speglingsuppdraget och att detta är ett pågående arbete.

SR anför även, liksom föregående år, att för att säkerställa att olika perspektiv hörs i utbudet är det nödvändigt att det finns en stor bredd i personalens kompetens och erfarenheter av olika socioekonomiska och kulturella verkligheter. SR beskriver bland annat ett utvecklat rekryteringsarbete och en nysatsning på interna utbildningar och kunskapshöjande insatser som kallas SR-Akademien.

Granskningsnämndens bedömning

SR har uppfyllt kraven.

Nämnden ser positivt på att SR aktivt arbetar med att utveckla analysunderlagen kopplat till de redovisade attitydundersökningarna samt att företaget redovisar ett nytt mått för hur verksamheten som helhet bedrivs ur ett jämställdhetsperspektiv. I kommande redovisningar bör SR emellertid tydligare redovisa hur jämställdhetsarbetet i praktiken påverkar företagets programverksamhet som sådan.

Nämnden anser vidare att det skulle vara värdefullt att i företagets kommande redovisningar kunna följa hur mycket resurser som fördelas på respektive kön i olika produktionsformer.

Uppfyllelse – SVT

Redovisningen

SVT samlar fortsatt olika aspekter av arbetet med spegling, regional och lokal närvaro, jämställdhet och mångfald under paraplybegreppet ”Sverigespeglings”. SVT har definierat följande aspekter av programverksamheten som relevanta för Sverigespeglingsarbetet.

- Nyheter, innehåll och medverkande ska komma från alla delar av landet.
- En jämställd fördelning mellan kvinnor och män ska främjas i all programverksamhet.
- Programverksamheten ska spegla mångfalden av människor i landet.
- Olika åsikter och perspektiv ska beredas utrymme.

Utvecklingen av arbetet följs upp genom årliga publikundersökningar där ett antal frågor ställs om hur publiken upplever att SVT:s programverksamhet speglar Sverige. Exakta mål formuleras inte utan utfallet är ett kontrollmått som används som ett av flera underlag för Sverigespeglingsarbetet. SVT redovisar andelen av de tillfrågade som svarat

”mycket bra” eller ”ganska bra” på fem olika frågor enligt följande (2020 och 2019 års siffror inom parentes).

- 70 (70, 63) procent anser att SVT har nyheter, innehåll och medverkande från alla delar av landet.
- 64 (66, 62) procent anser att SVT har en jämställd fördelning mellan kvinnor och män.
- 58 (59, 61) procent anser att SVT speglar mångfalden av människor i det svenska samhället.
- 56 (59, 56) procent anser att SVT ger utrymme för många olika åsikter och perspektiv.
- 54 (56, 51) procent anser att SVT speglar åsikter och perspektiv som de tillfrågade känner igen sig i.

SVT lyfter att ett prioriterat område under tillståndsperioden är företagets närvaro i och förmåga att spegla hela landet och att den journalistiska närvaron i Sverige har stärkts genom en satsning på fler lokala redaktioner. Företaget har skärpt målet för den journalistiska bevakningen av Sverige till att alla landets kommuner skulle besökas av reportrar och att alla 290 kommuner skulle omnämnas minst tre gånger per år. Under 2021 hade samtliga kommuner besök av en reporter och, med några få undantag, omnämndes varje kommun tre gånger i nyhetsändningarna. Företaget uppger även att nyhetsredaktionerna under 2021 genomförde omfattande områdesanalyser för att identifiera konkreta idéer på relevant innehåll för befolkningen i respektive område.

Av redovisningen framgår att SVT Drama för statistik över könsfördelningen i produktionen. Målet om jämställdhet i produktionen utgör inte ett krav på exakt fördelning utan används som ett underlag för att över tid sträva efter jämlika förutsättningar för män och kvinnor att arbeta i branschen. SVT redovisar följande siffror för 2021.

- 65 procent av huvudrollsinnehavarna var kvinnor.
- 64 procent av huvudförfattarna var kvinnor.
- 47 procent av huvud- och avsnittsregissörerna var kvinnor.

Programföretaget uppger att SVT Dokumentär för statistik över könsfördelningen bland huvudpersoner, regissörer och producenter. SVT förtydligar i en komplettering till nämnden att målsättningen är att ha en variation på max 60 till 40 procent för samtliga av dessa grupper. I redovisningen uppger SVT att huvudrollsinnehavarna är särskilt viktiga att följa och att målsättningen för denna grupp har uppnåtts de senaste tre åren. Företaget redovisar följande siffror för 2021.

- 53 procent av huvudpersonerna var kvinnor.
- 40 procent av regissörerna var kvinnor.
- 39 procent av producenterna var kvinnor.

Programföretaget beskriver att SVT Sports arbete med att vara världsledande inom jämställd sportbevakning har fortsatt och att målet om en jämställd bevakning ska ligga inom spannet 60–40 procent. SVT anger att 70 procent av mästerskapen som sändes

under 2021 var jämställda. Av företagets komplettering till nämnden framgår att innebörden av detta är att 70 procent av de mästerskap som sändes innehöll både dam- och herrmästerskap. För resterande 30 procent av sända mästerskap sändes antingen endast herrmästerskap eller dammästerskap. Vidare redovisar SVT att av alla nyheter som publicerades i sändningar, på webbplatsen och i sociala kanaler utgjorde bevakningen av damidrott 43 procent.

I slutet av 2021 var 50 procent av företagets alla tillsvidareanställda kvinnor. Under 2021 var 57 procent av cheferna kvinnor. SVT uppger att målet är att könssammansättningen inom varje yrkesområde ska vara fördelat på minst 60–40 procent och att målnivån nåddes för åtta av de största grupperna under 2021.

Avseende mångfaldsfrågor skriver SVT att företaget tidigare kartlade andelen medarbetare med utländsk bakgrund i syfte att öka kunskapen om mångfaldsfrågor internt, men att dessa mätningar inte längre görs. SVT anger att man arbetar med frågan på andra sätt och att programföretaget under 2021 har påbörjat ett initiativ med fokus på kompetens och likabehandling inom rekryteringsarbetet.

Granskningsnämndens bedömning

SVT har uppfyllt kraven.

Granskningsnämnden ser positivt på att SVT presenterat mål för de redovisade indikatorerna.

Nämnden anser att det skulle vara värdefullt att i företagets kommande redovisningar kunna följa hur mycket resurser som fördelas på respektive kön i olika produktionsformer.

Uppfyllelse – UR

Redovisningen

UR uppger att ett strategiskt mål för företaget är att de medverkande i programutbudet speglar mångfalden i samhället och att UR genom att tillvarata en variation av röster, åsikter och perspektiv strävar efter att spegla hela befolkningen. Företaget uppger att dess definition av mångfald och spegling tar hänsyn till bland annat kön, svensk/utländsk bakgrund, regional spegling, socioekonomisk bakgrund, funktionsnedläggning/-variation, sexuell orientering/identitet och ålder.

Ett av UR:s långsiktiga mål är att 50 procent av alla programföretagets användare ska anse att utbudet speglar mångfalden i samhället. Resultatet, som mäts i en årlig attitydundersökning, visar att 47 procent (48 procent 2020) av allmänheten och 76 procent (70 procent 2020) av lärarna ansåg att UR:s utbud speglar mångfalden av människor i Sverige. UR redovisar även att 45 procent (48 procent 2020) av allmänheten anser att programföretagets utbud speglar olika åsikter och meningstyttringar.

UR redogör vidare för följande mål.

- Företaget ska spela in material från alla Sveriges 21 län.

- Det ska råda balans vad gäller könsfördelningen (+/- tio procent) bland medverkande.
- Andelen medverkande med funktionsnedsättning/-variation ska uppgå till tio procent (+/- fem procent).
- Andelen medverkande med utomeuropeisk bakgrund ska uppgå till 17 procent (+/- fem procent).

Alla programprojekt redovisar löpande fördelningen av medverkande utifrån de uppsatta målen. Dessa mål mäts årligen internt, en mätning som syftar till att kartlägga hur arbetet med interna produktioner och speglingsperspektiv bedrivs. För att kunna utveckla arbetet har UR beslutat att mäta spegling genom egenproduktioner inklusive utlägg.

UR lever upp till det geografiska målet om att spela in material i alla Sveriges 21 län under 2021. UR redovisar vidare följande resultat.

- Balansen mellan kvinnor (52 procent) och män (48 procent) bland de medverkande var något mer jämn än föregående år.
- Andelen medverkande med funktionsnedsättning/-variation var fyra procent.
- Andelen medverkande med utomeuropeisk bakgrund var 15 procent.

UR uppnådde alla målen 2021 förutom andelen medverkande med funktionsnedsättning/-variation.

Granskningsnämndens bedömning

UR har huvudsakligen uppfyllt kraven.

Nämnden noterar att UR inte nått upp till sitt eget ställda mål avseende andelen medverkande med funktionsnedsättning/-variation. I kommande redovisningar bör UR ha en analys av resultatet och vad UR anser behöver göras för att uppnå målet.

Nämnden anser vidare att det skulle vara värdefullt att i företagets kommande redovisningar kunna följa hur mycket resurser som fördelas på respektive kön i olika produktionsformer.

2.3.2. 55-procentsvillkoret

• SR och SVT har uppfyllt kravet på att minst 55 procent av rikssändningarna ska produceras utanför Stockholm.

Villkor

Den andel av allmänproduktionen i SR:s och SVT:s rikssändningar som produceras utanför Stockholm ska uppgå till minst 55 procent. (Medelsvillkor 14 respektive 15)

Uppfyllelse

Redovisningarna

SR redovisar att 55,3 procent av företagets allmänproduktion producerades utanför Stockholm under 2021.

SVT redovisar att 61 procent av företagets allmänproduktion producerades utanför Stockholm under 2021.

Granskningsnämndens bedömning

SR och SVT har uppfyllt kravet.

2.3.3. Ansvar för en livskraftig produktionsmarknad

- SR, SVT och UR har uppfyllt kravet att bidra till att stärka en livskraftig produktionsmarknad i hela landet och att, i dialog med externa produktionsbolag, säkerställa att organisation för inköp och beställning av extern produktion präglas av tydlighet.

Villkor

SR, SVT och UR ska bidra till att stärka en livskraftig produktionsmarknad i hela landet. Programföretagen ska i dialog med externa produktionsbolag säkerställa att företagets organisation för inköp och beställning av extern produktion präglas av tydlighet. (Medelsvillkor 16, 19 respektive 16)

Uppfyllelse

Redovisningarna

SR utvecklar löpande sina samarbeten med externa produktionsbolag kring bland annat rutiner, beställningar och avtalskontrakt. Vid sidan av detta bjuder SR in produktionsbolagen till årliga möten med information och föreläsningar samt möten där företrädare för SR:s ledning träffar företrädare för produktionsbolagen. Produktionsbolagen erbjuds att låta medarbetare delta kostnadsfritt på SR:s säkerhetsutbildningar.

Information om det innehåll som efterfrågas och köps in publiceras på SR:s webbplats för att det ska vara så tydligt och transparent som möjligt för marknadsaktörer. En särskild webbplats är utvecklad i dialog med produktionsbolagen och används av bolagen för att leverera beställda program och ta del av innehåll från SR:s arkiv och programbank.

SVT för löpande dialog med externa produktionsbolag och anordnar informations-tillfällen utifrån olika genrer. SVT har fått en övervägande positiv respons från beställare och samarbetspartners, enligt en enkätundersökning som genomförts under året gällande bolagens upplevelser av SVT som programbeställare. SVT tar löpande emot programförslag i en process som är öppen för produktionsbolag och andra aktörer i hela Sverige. Beslut gällande vilka program som produceras avgörs utifrån SVT:s utbudsstrategi, ekonomi, tablåläggning samt var i landet som produktionen är belägen.

UR arbetar systematiskt med att initiera nya samarbeten med externa producenter samt med att söka samarbete med produktionsbolag utanför storstäderna. Urvalet sker via uppsökande verksamhet, riktade pitchar och inkomna spontana programförslag. Under 2021 har UR inrättat en egen avdelning som arbetar med extern produktion i syfte att göra företaget till en ännu tydligare beställare för produktionsbolagen.

UR beskriver att företaget i sina kontakter med externa produktionsbolag, säkerställer att det finns kunskap om de villkor som gäller för verksamheten och att det finns tydliga rutiner för beställning och inköp liksom kriterier för hur inkommande programförslag värderas. De krav som programföretaget ställer på en extern producent finns formulerade i avtalen som UR upprättar med produktionsbolagen. UR har ökat andelen utlägg på externa produktionsbolag under 2021.

Granskningsnämndens bedömning

SR, SVT och UR har uppfyllt kraven.

2.4. Nyhetsverksamhet

2.4.1. Stärka den journalistiska bevakningen av svagt bevakade områden

- Det framgår att SR och SVT under 2021 har verkat för att stärka den journalistiska bevakningen av svagt bevakade områden.

Villkor

SR och SVT ska stärka den journalistiska bevakningen av svagt bevakade områden under tillståndspanoroden. (7 respektive 8 § i sändningstillstånden)

Uppfyllelse

Redovisningarna

Av SR:s redovisning framgår att företaget var på plats och sände direkt och/eller gjorde inslag från i genomsnitt 184 kommuner per vecka, jämfört med i snitt 176 kommuner per vecka 2020 och 277 kommuner per månad, jämfört med i snitt 272 kommuner per månad 2020. SR var även på plats och sände direkt och/eller gjorde inslag från samtliga 290 kommuner i landet varje tertial, vilket är en indikator för företagets strategiska mål att öka bredden av perspektiv.

Programföretaget beskriver arbetet som bedrivs för att utveckla journalistiken och utöka närvaron i hela landet långsiktigt och de åtgärder som vidtagits under 2021. Företaget har, i stället för att bygga ut nya fasta redaktioner, prioriterat utvecklandet av arbetssätt som möjliggör en större mobilitet och närvaro runt om i landet. SR har fortsatt arbetet med så kallade ”popup-redaktioner” och under 2021 gjordes popup-satsningar i 81 kommuner med närvaro i ett stort antal mindre orter och stadsdelar. SR beskriver även hur arbetet med val av orter och områden går till.

SR anför att de mått och siffror som används avseende villkoret kommer att behöva förändras från år till år och därför inte kan presenteras i tidsserier eller i form av

indikatorer samt att måtten och siffrorna i huvudsak kommer att användas för att beskriva utvecklingstendenser och organisationens erfarenheter. SR anför även att redovisningarna i huvudsak kommer att fokusera på att beskriva hur arbetssätt och analysmetoder utvecklas för att företaget ska leva upp till speglingsuppdragets krav.

Av SVT:s redovisning framgår att företagets närvaro i landet utökades under 2021 genom att företaget öppnade tre nya lokala redaktioner. SVT finns nu på 43 orter med målet att finnas på 50 orter 2023. SVT redogör även för de särskilda kriterier som styr vilka orter som får lokala redaktioner.

Samtliga kommuner i Sverige har haft besök av en reporter från SVT under 2021 och kommunerna har, med några få undantag, omnämnts tre gånger i SVT:s nyhets-sändningar. Målsättningen är att alla kommuner ska besökas av reportrar och omnämnas minst tre gånger per år.

SVT genomförde under 2021 områdesanalyser för att fördjupa bilden av olika bevakningsområden och har använt dessa kunskaper till konkreta idéer för rapportering. Områdesanalyserna kommer att uppdateras årligen för att vara ett relevant verktyg för stärkt bevakning av områden och ämnen. SVT har frigjort resurser för att göra tillfälliga publicistiska satsningar som utgår från en geografisk plats eller ett visst ämne och under 2021 gjordes sju sådana satsningar. Målsättningen är tio tillfälliga satsningar per år i syfte att stärka bevakningen av områden eller ämnen som annars riskerar att hamna i medieskugga.

Granskningsnämndens bedömning

Granskningsnämnden anser att det framgår att SR och SVT har verkat för att stärka den journalistiska bevakningen av svagt bevakade områden under 2021 och nämnden följer under tillståndsperioden företagens arbete med detta. Mot bakgrund av villkorets utformning kommer nämnden att göra en helhetsbedömning efter tillståndsperiodens slut.

2.4.2. Ta hänsyn till kvalitativa nyhetsmediers konkurrensförutsättningar

- SR har uppfyllt kravet.
- SVT får anses ha uppfyllt kravet.

Villkor

SR och SVT ska i sin nyhetsverksamhet ta hänsyn till kvalitativa nyhetsmediers konkurrensförutsättningar, i syfte att värna en mångfald av perspektiv på en livskraftig mediemarknad. (Medelsvillkor 15 respektive 17)

Tidigare bedömning

Granskningsnämnden efterfrågade i föregående års bedömning att SR och SVT i kommande redovisningar skulle visa fler indikatorer på hur programföretagen arbetar för att i sin nyhetsverksamhet ta hänsyn till kvalitativa nyhetsmediers konkurrens-

förutsättningar. Nämnden anförde att den under tillståndsperioden särskilt kommer att följa hur företagen redovisar efterlevnaden av detta krav.

Uppfyllelse – SR

Redovisningen

SR:s strategi är att ha ljudet i fokus vilket innebär att resurser ska koncentreras till att i första hand skapa ljudinnehåll. Nyhetsinslag som SR publicerar på digitala plattformar paketeras med tre korta punkter om innehållet i inslaget, inte med utförliga artiklar som konkurrerar med exempelvis tidningar.

SR har samarbeten med ett flertal kommersiella nyhetsmedieföretag gällande citeringar av nyheter som innebär att nyhetsaktörer hänvisar till den ursprungliga publiceringen eller källan. SR beskriver även samarbeten med kommersiella medieaktörer, olika sätt som företagets innehåll tillgängliggörs för andra medieaktörer och att dessa aktörer via sina egna webbplatser kan erbjuda sin publik att ta del av SR:s innehåll. Vidare ges medarbetare på andra medieföretag möjlighet att delta i företagets interna utbildningar om säkerhet.

SR är aktivt i mediefrågor i olika intresseorganisationer och samarbetar på olika sätt med kommersiella medieaktörer. Företagets mångåriga arbete med inköp av externa produktioner har varit en pådrivande faktor i framväxten av svenska produktionsbolag.

Granskningsnämndens bedömning

SR har uppfyllt kravet.

Uppfyllelse – SVT

Redovisningen

SVT arbetar på flera sätt med att ta hänsyn till kommersiella medier och som indikatorer på det arbetet följer företaget kontinuerligt utvecklingen på följande områden.

- **Fokus på rörlig bild** – Genom sitt fokus skiljer sig SVT:s nyhetstjänst online från de flesta kommersiella medier som arbetar i begränsad omfattning med video. SVT redovisar att andelen artiklar med video var 66 procent 2021 (60 procent 2020).
- **Restriktiva citeringar** – SVT har särskilda riktlinjer för citering som uppges fungera väl. SVT uppger att företaget, med hänsyn till andra medier, citerar andra medier restriktivt. Därtill sker citeringar i text begränsat och hänvisningar görs till det medieföretag som var först med nyheten. Detta bidrar enligt programföretaget till att bibehålla attraktiviteten i innehåll från kommersiella medier även när rapportering sker om samma nyhet.
- **Samarbeten** – SVT uppger att samarbeten med kommersiella medier sker och att nya samarbeten tagits fram under 2021. SVT uppger att parterna genom att samarbeta kan sänka kostnaderna, spara resurser och få fler nyheter vilket bidrar till en livskraftig mediemarknad. Ett exempel som nämns är att SVT sedan hösten 2021 i högre utsträckning delar sådana livesändningar, till vilka företaget har rättigheter, till andra medier.

- **Kontinuerlig dialog** – SVT uppger att dialog sker bland annat för att identifiera gemensamma utmaningar och samarbeten som gynnar publiken och parterna. SVT tar initiativ till möten med bland annat stora lokaltidningskoncerner.

Vidare har SVT valt att inte starta nya lokala webbsidor eller editioner för att värna kvaliteten i journalistiken och för att ta hänsyn till lokaltidningen på orten.

Granskningsnämndens bedömning

SVT får anses ha uppfyllt kravet. Granskningsnämnden anser att det är angeläget att företaget fortsätter sitt arbete med att fokusera på rörlig bild och att andelen artiklar utan video online minskar. Nämnden kommer under tillståndsperioden att särskilt följa hur SVT redovisar efterlevnaden av detta krav.

2.5. Kulturuppdraget

- SR och UR har uppfyllt programföretagens respektive kulturuppdrag.
- SVT har i huvudsak uppfyllt kraven.

Villkor

SR och SVT ska erbjuda ett mångsidigt kulturutbud som ska fördjupas, utvecklas och vidgas under tillståndsperioden. SR och SVT ska bevaka, spegla och kritiskt granska händelser på kulturlivets olika områden i Sverige och i andra länder. Det utländska programutbudet ska spegla olika kulturkretsar och innehålla program från olika delar av världen. Program om och från de nordiska grannländerna ska sändas i syfte att stärka den nordiska kulturgemenskapen. SR och SVT ska, på egen hand och i samarbete med utomstående producenter och utövare i det svenska kulturlivet, svara för en omfattande produktion av kulturprogram i vid mening. Särskild vikt ska läggas vid drama-produktion. SR och SVT ska spegla de många olika kulturer och kulturyttringar som finns i Sverige. SR och SVT ska göra föreställningar, konserter och andra kulturhändelser tillgängliga för hela publiken genom samarbeten med kulturinstitutioner samt fria kulturproducenter på skilda kulturområden i hela Sverige. SVT ska bidra till utvecklingen av svensk filmproduktion. (8 respektive 9 § i sändningstillstånden)

SR ska bedriva konserthusverksamhet i Berwaldhallen genom SR:s symfoniorkester och Radiokören. (Medelsvillkor 11)

SVT ska redovisa omfattningen av och formerna för företagets engagemang för utvecklingen av svensk filmproduktion. SVT ska även återkommande redogöra för filmbranschen i vilken utsträckning företaget avser att satsa på svensk filmproduktion. (Medelsvillkor 22)

UR ska erbjuda ett mångsidigt utbud som speglar de olika kulturer som finns i Sverige och innehåller program från olika delar av världen. (11 § i sändningstillståndet)

Uppfyllelse – SR

Redovisningen

SR ger exempel på åtgärder och utvecklingsprojekt för att fördjupa, utveckla och vidga företagets kulturutbud 2021.

Vidare ger SR exempel på program och redaktioner som bevakar, speglar och granskar kulturlivet i Sverige och i andra länder och uppger också att redaktionerna för flera av minoritetsspråken har en betydande bevakning av kultur och nöjen i sina program.

SR:s korrespondentnät levererar nyheter och speglar kultur och kulturkretsar från hela världen. SR redovisar exempel på samarbeten inom nordisk public service samt företagets bevakning av kulturfrågor i Norden. Företaget har i sin nyhetsrapportering sannolikt den bredaste bevakningen av kulturliv utanför de svenskspråkiga och anglosaxiska sfärerna. SR redovisar en rad exempel på redaktioner och program som speglar kulturkretsar i olika delar av världen.

SR har de senaste åren bedrivit ett omfattande utvecklingsarbete kring ljuddrama. Därtill ger SR flera exempel på dramaproduktioner som producerats av eller på uppdrag av företaget.

SR:s musikutbud är avgörande i arbetet med att uppfylla kulturuppdraget. Musik från hela världen och landet spelas och utbudet präglas av kulturell- och språklig bredd och spänner över många genrer. SR har en omfattande egen produktion och utsändning av levande musik till hela landet.

SR redovisar att kulturutbud och kulturupplevelser tillgängliggörs på flera sätt i de olika kanalerna och ger exempel på detta. SR redovisar även företagets samarbeten med kulturinstitutioner i antal utsändningar och timmar.

SR beskriver konserthusverksamheten i Berwaldhallen med symfoniorkestern och Radiokören samt utsändningarna från denna.

Granskningsnämndens bedömning

SR har uppfyllt kraven.

Uppfyllelse – SVT

Redovisningen

SVT redovisar hur företaget har fördjupat, utvecklat och vidgat företagets kulturutbud under 2021, till exempel genom företagets arbete med programserier och dokumentärer.

SVT ger exempel på program med bevakande, speglande och granskande uppdrag och beskriver teman som har bevakats och granskats särskilt under året.

SVT beskriver företagets arbete med dramaproduktion och andra kulturprogram samt samarbeten med utomstående producenter och utövare. SVT redovisar företagets

samarbete med bland annat statliga kulturinstitutioner, privatteatrar och kulturföreningar. SVT ger exempel på sändningar av teater, opera, konserter och dansföreställningar från olika delar av landet och beskriver företagets satsningar på musik runt om i landet. SVT samarbetar med övriga nordiska public service-företag och beskriver en stärkt satsning på nordiskt drama under de senaste åren.

Vidare redovisar SVT företagets investeringar i svensk film och utveckling av nya talanger samt beskriver hur företaget samarbetar med Svenska Filminstitutet i syfte att stötta upphovspersoner i början av sin filmkarriär. SVT har också ingått avtal om samproduktioner och förköp av visningsrätter för svensk lång spelfilm.

Granskningsnämndens bedömning

SVT har i huvudsak uppfyllt kraven.

SVT:s redovisning kan enligt granskningsnämndens mening utvecklas när det gäller den delen av kravet som avser det utländska programutbudet som ska spegla olika kulturkretsar och innehålla program från olika delar av världen.

Uppfyllelse – UR

Redovisningen

UR redovisar att det i företagets kulturutbud finns ett stort antal program som speglar kultur i olika sammanhang i olika delar av Sverige och i världen och där tittaren och lyssnaren får möta människor som är bärare av skiftande kulturuttryck. Det finns program för alla åldrar och alla målgrupper, med innehåll som engagerar, speglar och fördjupar, detta oavsett om programmen är utlägg, inköp, samproduktioner eller egna produktioner. UR ger exempel på bland annat program som bidrar språkligt, kulturellt och identitetsstärkande för unga i de nationella minoritetsgrupperna och program från olika delar av världen.

Granskningsnämndens bedömning

UR har uppfyllt kraven.

2.6. Barn och unga

- SR, SVT och UR har uppfyllt programföretagens respektive uppdrag gällande barn och unga.

Villkor

SR, SVT och UR ska erbjuda ett varierat utbud av program för och med barn och unga. Programmen ska på barns och ungas egna villkor förmedla nyheter och fakta samt kulturella och konstnärliga upplevelser från olika delar av Sverige och världen. Företagen ska ha en omfattande nyproduktion och egen produktion av program för barn och unga. För SVT och SR gäller att programmen ska vara i olika genrer. SR, SVT och UR ska särskilt utveckla programverksamheten för äldre barn och unga. (9, 10 respektive 10 § i sändningstillstånden)

Uppfyllelse – SR

Redovisningen

Det mesta av företagens utbud för barn och ungdomar är nyproduktion och innehållet är uteslutande producerat i Sverige. Stora delar av utbudet produceras internt, men till många projekt och program anlitas externa aktörer. SR redovisar följande andelar av egen produktion.

- För barn var uppskattningsvis 80 procent av utbudet, 100 procent av nyheter och sport samt 80 procent av övriga program egen produktion.
- För unga (ungdomar) var uppskattningsvis 85 procent av utbudet, 100 procent av nyheterna, 70 procent av underhållningen samt 85 procent av övriga program egen produktion.

SR redovisar antal sända timmar i marknätet under 2021 fördelat på programkategorierna nyheter, samhälle, livsstil, kultur, sport, underhållning, musik och service enligt följande (2020 års siffror inom parentes).

- För barn sändes totalt 5 308 (5 329) timmar. Musik utgjorde den största delen med 4 109 timmar.
- För ungdomar sändes 7 953 (6 249) timmar. Musik utgjorde den största delen med totalt 5 888 timmar.

Av redovisningen framgår att sändningstiden för ungdomsutbudet ökade med drygt 1 700 timmar jämfört med föregående år och att det är till följd av att *P3 Din Gata* i januari 2021 bytte innehållsriktning och definierade om sin målgrupp till unga mellan 13 och 19 år.

SR beskriver det innehåll som företaget har sänt för barn respektive ungdomar. Innehållet har förmedlat nyheter och fakta samt kulturella och konstnärliga upplevelser från olika delar av Sverige och världen.

Tre programområden inom barnutbudet har varit föremål för särskilt utvecklingsarbete under 2021 och utvecklandet av nya podcast-format är ett av dessa. Syftet är att nå lyssnargrupper som är vana vid att ta del av innehåll via digitala plattformar.

SR beskriver att intresset för SR:s kärnområden nyheter, samhällsfrågor och kultur generellt är stort i tonårspubliken och att utmaningen består i att utveckla nya format och anpassa befintligt innehåll så att det passar publiken som är vana vid att ta del av medier via digitala plattformar. SR ger även exempel på hur programföretaget utvecklat innehållsformatet för unga lyssnare under 2021.

SR uppger vidare att ett större analysarbete genomförts under 2021 avseende unga och att resultaten från detta arbete kommer att ligga till grund för formatutveckling och innehållsstrategier för att nå den unga publiken.

Granskningsnämndens bedömning

SR har uppfyllt kraven.

Uppfyllelse – SVT

Redovisningen

SVT redovisar att de nyproducerade programmen på svenska utgör cirka två tredjedelar av programföretagets förstasändningar.

Av redovisningen framgår att SVT under 2021 sände totalt 811 timmar (förstasändningar) för barn och unga i marknätet med följande fördelning (2020 års siffror inom parentes).

- För barn sändes 166 (169) timmar fakta och nyheter samt 355 (343) timmar kultur och konstnärliga upplevelser. Totalt sändes 520 (513) timmar.
- För unga sändes 135 (134) timmar fakta och nyheter samt 157 (129) timmar kultur och konstnärliga upplevelser. Totalt sändes 291 (263) timmar.

Barn och ungas tv-tittande sker nästan uteslutande online vilket är skälet till att SVT numera i första hand planerar och publicerar innehållet för barn och unga på SVT Play, även om programmen även visas i de traditionella tv-kanalerna.

SVT redogör för att programutvecklingen under 2021 har riktats mot några specifika målgrupper och deras behov och ger exempel på nya titlar och program som utvecklats för både barn och unga. SVT har lagt särskilt fokus på 13–15-åringar. SVT beskriver vidare att programföretaget tolkar uppdraget att särskilt utveckla utbudet för äldre barn och unga som att varje år både skapa nya och ständigt utveckla befintliga program samt att ta särskilt fasta på uppdraget att erbjuda ett varierat utbud inom flera genrer.

SVT ger exempel på olika kulturprogram, dokumentärer och humorserier som sänts online och i marknätet och som vänder sig till den unga publiken.

Granskningsnämndens bedömning

SVT har uppfyllt kraven.

Uppfyllelse – UR

Redovisningen

Kravet på en omfattande nyproduktion och egenproduktion uppnås, med hänsyn till programföretagets särskilda utbildningsuppdrag, genom att kostnadsandelen för programproduktion för barn och unga överstiger andelen för övrig programproduktion. UR redovisar att kostnadsandelen för barn och unga under 2021 uppgick till 54,5 procent (58,9 procent 2020). UR redovisar även nyproduktion och egenproduktion i sändningstimmar enligt följande (2020 års siffror inom parentes).

- För barn sändes totalt 151 (151) timmar nyproducerat material i radio och tv.
- För unga sändes totalt 103 (138) timmar nyproducerat material i radio och tv.
- 100 procent (100) av nyproduktionen i radio och 73,9 (77,6) procent av nyproduktionen i tv var egenproduktion.

UR redovisar att det totala antalet sändningstimmar för barn och unga under 2021 var 676 timmar. Utöver detta publicerades 99 timmar exklusivt material på webbplatsen som UR vill tillgodoräkna sig. UR redogör för timmarna fördelat på yngre barn, äldre barn (nedan barn) och unga samt medium enligt följande (2020 års siffror inom parentes).

- För barn sändes 73 (73) timmar radio och 317 (285) timmar tv.
- För unga sändes 67 (68) timmar radio, 219 (255) timmar tv.
- För barn publicerades 14 (5) webbexklusiva timmar.
- För unga publicerades 85 (40) webbexklusiva timmar.

UR redovisar även hur sändningstimmarerna för barn och unga fördelat sig på ett flertal ämnen, såsom exempelvis estetiska ämnen, geografi och miljö, information och media, naturvetenskap, matematik och språk.

UR beskriver vilka program som företaget har sänt för barn respektive unga och ger exempel på program som enligt UR har förmedlat nyheter och fakta, samt kulturella och konstnärliga upplevelser.

Avseende utvecklandet av programverksamheten för äldre barn och unga uppger UR att företaget definierar ”utveckla” som att kontinuerligt och målmedvetet arbeta med att utforska och kartlägga behov och medievanor hos målgruppen. Detta är, enligt UR, för att utveckla innehåll och programformat som motsvarar de behov som äldre barn och unga har avseende utbildnings-, livs- och samhällsfrågor. UR beskriver arbetet som skett under 2021 och ger exempel på en kunskapssatsning som gjorts om våld i ungas parrelationer.

Granskningsnämndens bedömning

UR har uppfyllt kraven.

Villkor

Företagen ska ta hänsyn till de språkliga behoven hos barn och unga som tillhör språkliga eller etniska minoritetsgrupper eller är teckenspråkiga. I fråga om verksamhet för språkliga och etniska minoriteter får SR, SVT och UR sinsemellan fördela ansvaret för olika slags insatser. (9, 10 respektive 10 § i sändningstillstånden)

Uppfyllelse

Redovisningarna

SR publicerar innehåll på samiska, finska, meänkieli, romani chib och jiddisch. SR redovisar den totala sändningstiden på de nationella minoritetsspråken i marknätet under 2021 enligt följande (redovisade timmar för 2020 i parentes).

- För barn har 231 (241) timmar sänts på dessa språk.
- För unga har 761 (763) timmar sänts på dessa språk.

SR redovisar inga sända program på jiddisch för unga.

SVT redovisar hur många timmar (inklusive online-timmar som programföretaget vill tillgodoräkna sig) som har sänts för barn och unga på finska, samiska, meänkieli, romani chib och teckenspråk enligt följande där merparten är sänt i marknätet (redovisade timmar för 2020 i parentes).

- För barn har totalt 162 (156) timmar sänts på dessa språk.
- För unga har totalt 120 (207) timmar sänts på dessa språk.

SVT redovisar inga sända program på jiddisch för barn eller unga.

UR redovisar antalet timmar (inklusive online-timmar som programföretaget vill tillgodoräkna sig) som har sänts för barn och unga på finska, jiddisch, meänkieli, romani chib, samiska och teckenspråk enligt följande där merparten är sänt i marknätet (redovisade timmar för 2020 i parentes).

- För barn har totalt 70,44 (73,59) timmar sänts på dessa språk.
- För unga har totalt 39,11 (24,62) timmar sänts på dessa språk.

UR uppger att drygt 67 procent av programföretagets utbud på nationella minoritetsspråk och teckenspråk är riktat mot barn och unga. UR anser sig därmed uppfylla kravet i sändningstillståndet.

Granskningsnämndens bedömning

SR, SVT och UR har vid en sammantagen bedömning av den samlade programverksamheten uppfyllt kravet.

2.7. Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

Tillgänglighetsvillkoren regleras i såväl sändningstillstånden som i särskilda regeringsbeslut om krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

I programföretagens sändningstillstånd ställs krav på att beakta behoven hos personer med funktionsnedsättning. De villkor som kan meddelas i sändningstillstånd med stöd av radio- och tv-lagen om att sända tv-program vars innehåll är särskilt anpassat, och även att utforma radiosändningarna på ett sådant sätt att dessa blir tillgängliga för personer med funktionsnedsättning, är begränsade till en skyldighet att tillhandahålla särskilt anpassade program (exempelvis program på teckenspråk eller nyhetsprogram som är anpassade för personer med kognitiv funktionsnedsättning, prop. 2012/13:164 s. 71 ff.).

Detta innebär, enligt granskningsnämndens uppfattning, att villkoren i sändningstillstånden under rubriken ”Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning” i sin helhet avser en anpassning av innehållet i sändningarna för personer med funktionsnedsättning.

Regeringen har därtill i ett särskilt beslut ställt upp krav för SVT och UR att tillgängliggöra tv-sändningar för personer med funktionsnedsättning genom tillgänglighetstjänster (textning, teckenspråkstolkning, syntolkning och uppläst text) under perioden 2020–2022. Sedan den 1 januari 2021 har SVT och UR även krav på sig att tillgängliggöra

program i beställ-tv. Nämndens bedömningar av hur SVT och UR har uppfyllt dessa krav under 2021 redovisas i separata beslut (beslut 22/01500 och 22/01502). I sammanfattning har nämnden funnit att företagen uppfyllt kraven. SR och UR har inte något krav på sig att tillgängliggöra radioprogram genom tillgänglighetstjänster.

2.7.1. Program för barn och unga med funktionsnedsättning

- SR, SVT och UR har uppfyllt kravet.

Villkor

För SR, SVT och UR gäller att tillgängligheten till program för barn och unga ska prioriteras. (10, 11 respektive 12 § i sändningstillstånden)

Tidigare bedömning

Granskningsnämnden fann i sin bedömning avseende 2020 att SR inte hade uppfyllt kravet när det gäller unga. SR uppfyllde kravet för barn. SVT och UR hade uppfyllt kravet.

Uppfyllelse – SR

Redovisningen

SR:s program anpassas exempelvis för barn med kognitiv funktionsnedsättning utifrån tematik, produktion och hur de presenteras. När det gäller att anpassa och tillgängliggöra innehållet för dessa barn genomsyras alla föreställningar från *Drama för unga* av målsättningen att alla barn ska kunna höra och förstå handlingen. Det handlar om igenkänning, tydligare ordförståelse, enklare dramaturgi, färre antal karaktärer och bättre hörbarhet i ljudläggningen. SR sänder även *Juniornybeterna* som anpassar innehållet för barn med funktionsnedsättning bland annat genom att ett enkelt och beskrivande språk används i programmet.

SR har under 2021 lanserat *Sveriges Radio på ett lättare sätt* som är en samlingssida med anpassade program som främst riktar sig till unga som har behov av innehåll som är förklarat på ett särskilt tillgängligt vis och i ett lugnare tempo. SR har valt att enbart erbjuda *Sveriges Radio på ett lättare sätt* via digitala plattformar och vill tillgodoräkna sig det innehåll som tillgängliggjorts och anpassats där. Under 2021 publicerades nya anpassade versioner av *P3 Historia*-avsnitt och samlingssidan innehåller även länkning till nyhetsprogrammen *Klartext* och *Ekot Radio Svedens* nyheter på lätt svenska.

Granskningsnämndens bedömning

SR har uppfyllt kravet på att prioritera tillgängligheten till program för barn med funktionsnedsättning.

När det gäller unga konstaterar nämnden att SR hänvisar till att företaget har sänt programmet *Klartext* (som även riktar sig till vuxna). SR har vidare valt att tillgodoräkna sig ett antal anpassade versioner av *P3 Historia*-avsnitt och *Ekot Radio Svedens* nyheter på lätt svenska som enbart publicerats på webben. Mot denna bakgrund anser nämnden att

SR har uppfyllt kravet på att prioritera tillgängligheten till program för unga. Nämnden anser dock att det i kommande redovisningar tydligt bör framgå vilka program som sänts i marknätet och vilka program som enbart har publicerats på webben.

Uppfyllelse – SVT

Redovisningen

SVT sände *Bolibompababy* där stödtecken (TAKK) är en integrerad del av innehållet. Metoden används främst för hörande personer med försenad eller avvikande språk-utveckling. Vidare redogör SVT för att *Nyheter på lätt svenska* sänds varje dag och anpassar sitt tilltal till ett enkelt, rakt språk i lugnt tempo och vänder sig bland annat till unga med kognitiva funktionsnedsättningar. SVT sände under 2021 även teckenspråkiga program för barn och för unga.

Två ungdomsserier, ett barnprogram och julkalendern har gjorts tillgängliga med funktionen *Tydligare tal* i SVT Play som sänker programmets bakgrundsljud och gör att röster hörs tydligare.

Granskningsnämndens bedömning

SVT har uppfyllt kravet.

Uppfyllelse – UR

Redovisningen

UR producerar program för barn och unga så att alla ska vara inkluderade. Det kan till exempel innebära att berättandet är relativt långsamt och att ljud och bild är tydliga. Delar av programutbudet som i första hand riktar sig till årskurs F–3 kan därför även vara användbart i särskolans årskurs 4–6.

UR producerar och sänder utbildningsprogram som kan användas i grundskolan, gymnasieskolan och särsvux. Under 2021 sände UR bland annat en serie om puberteten som riktade sig till grundskolan (åk 4–6). UR producerade i samarbete med Specialpedagogiska skolmyndigheten ett program om covid-19-pandemin som riktade sig till personer med intellektuell funktionsnedsättning och ett program om hur man tar hand om kroppen som riktade sig till personer i grundskolan (åk 7–9).

UR ger även exempel på program som har producerats direkt på teckenspråk för barn och unga.

Granskningsnämndens bedömning

UR har uppfyllt kravet.

2.7.2. Hörbarhet

- SR, SVT och UR har uppfyllt kravet på att prioritera god hörbarhet.

Villkor

Programföretagen ska fortsatt prioritera god hörbarhet, bland annat genom att vid utformningen av sändningarna beakta att bakgrundsljud kan försämra möjligheten för personer med hörselnedsättning att ta del av utbudet. För SR och UR gäller att företagen ska beakta att bakgrundsljud kraftigt kan försämra möjligheten att ta del av radiosändningar. (10, 11 respektive 12 § i sändningstillstånden)

Uppfyllelse

Yttrande från SR

Myndigheten för press, radio och tv har under 2021 tagit emot ett ökande antal klagomål och anmälningar gällande bristande hörbarhet i SR. Mot bakgrund av detta har SR fått ta del av anmälningarna och getts möjlighet att yttra sig över hur företaget säkerställer god hörbarhet. SR har anfört sammanfattningsvis följande.

SR:s ambition är att hålla en så hög ljudkvalitet som möjligt och på så sätt minimera antalet klagomål. Lyssnare kan kontakta SR:s Lyssnarservice som tar emot synpunkter och svarar på frågor. Utbudsansvariga och redaktioner har också kontinuerlig lyssnarkontakt samt håller dialogmöten med berörda grupper. SR har inte märkt av någon tydlig skillnad i antalet direkta lyssnarkontakter eller klagomål av mer generell karaktär kring hörbarhet under de senaste åren. Det som tillkommit under 2020 och 2021 är ärenden som kan kopplas till begränsningar till följd av pandemin och kan bland annat handla om telefonintervjuer och digitala intervjuer som upplevts haft låg kvalitet ur hörbarhetssynpunkt. I 2021 års Attitydundersökning, som utförs av Novus på uppdrag av SR, instämde 71 procent i påståendet ”SR har bra hörbarhet”. Detta var en minskning jämfört med resultatet 76 procent både 2020 och 2019, vilket i sin tur utgjorde en svag nedgång sedan mitten av 2010-talet då 80 procent instämde i påståendet.

Under 2021 har SR utvecklat verktyget Medi som används för att säkra ljudkvalitet i intervjuer via datorer och telefoner. Programföretaget genomförde även ett omfattande arbete med kunskapsinsamling och omvärldsanalys kring hörbarhet som bland annat ledde fram till förslag om utveckling av rutinerna för kontinuerlig återkoppling kring ljud och hörbarhet, utbildningar och vidareutbildningar i ljud och hörbarhetsfrågor samt ökad användning av röstcoachning. SR har beskrivit företagets fyra grundprinciper för god ljudkvalitet och hörbarhet.

SR anför vidare att det finns olika behov som ska tillgodoses och krav att leva upp till som måste kunna förenas med god hörbarhet. Bland annat kravet att programverksamheten som helhet ska utmärkas av ”nyskapande form och innehåll”. En viktig del i radio- och poddmediets attraktion är att skickliga ljudhantverk kan ge lyssnaren starka upplevelser och känslor av närvaro i berättelsen. Att göra program med god hörbarhet innebär därför inte att medarbetare uppmanas till begränsningar vad gäller ljudeffekter, musik eller nydanande ljuduttryck. Däremot ställs höga krav på avvägningar och beslut i mixningsarbetet så att en komplex ljudbild också lever upp till kraven på en god hörbarhet och tillgänglighet för lyssnare med olika former av hörselnedsättningar.

Redovisningar SVT och UR

SVT och UR beskriver hur företagen på olika sätt arbetar med hörbarhet, bland annat med hjälp av riktlinjer och policys.

Granskningsnämndens bedömning

Granskningsnämnden konstaterar att SR har beskrivit hur företaget på olika sätt verkar för en god hörbarhet och att företaget har uppfyllt kravet.

SR bör vara uppmärksam på att andelen lyssnare som upplever att företaget har bra hörbarhet har minskat något. Sändningar där tal blandas med andra ljud kan avsevärt försvåra för personer med nedsatt hörsel att ta del av programmen.

SVT och UR har uppfyllt kravet.

2.7.3. Produktion av program för särskilda målgrupper

- SR, SVT och UR har uppfyllt kravet på att producera program för särskilda målgrupper.

Villkor

För SR, SVT och UR gäller att program ska produceras för särskilda målgrupper. (10 §, 11 § respektive 12 § i sändningstillstånden)

Uppfyllelse

Redovisningarna

SR presenterar i programmet *Klartext* nyheter i ett långsammare tempo och med enkla ord. Programmet sänds alla vardagar. I övrigt avser de programexempel som ges under rubriken ”Program om, för och med personer med funktionsnedsättning” främst program om personer med funktionsnedsättning.

Av redovisningen framgår att SVT har sänt ett antal program på teckenspråk som riktar sig till en döv publik. *Nyheter på lätt svenska* vänder sig till personer som har svårigheter att följa med i det traditionella nyhetsutbudet.

UR producerar och sänder utbildningsprogram som kan användas i grundsärskolan, gymnasiesärskolan och särvtux och ger exempel på program. UR producerar och sänder även program på teckenspråk som riktar sig till barn, unga och vuxna.

Granskningsnämndens bedömning

SR, SVT och UR har uppfyllt kravet.

2.7.4. Dialog med berörda grupper

- SR, SVT och UR har uppfyllt kravet på att ha en kontinuerlig dialog med berörda grupper.

Villkor

SR, SVT och UR ska ha en kontinuerlig dialog med de berörda grupperna. (10, 11 respektive 12 § i sändningstillstånden)

Uppfyllelse

Redovisningarna

SR, SVT och UR uppger att i stället för den årliga konferensen PS Funk-dagen anordnades 2021 tre dialogseminarier tillsammans med bland annat paraplyorganisationen Funktionsrätt Sverige. Företagen har även beskrivit andra kontakter och möten med berörda grupper och organisationer.

Granskningsnämndens bedömning

SR, SVT och UR har uppfyllt kravet.

2.8. Minoritetsspråk

Överenskommelse mellan programföretagen

I fråga om verksamhet för språkliga och etniska minoriteter får SR, SVT och UR sinsemellan fördela ansvaret för olika slags insatser. Överenskommelser mellan företagen rörande insatser på minoritetsspråk och teckenspråk ska sändas till Regeringskansliet och Myndigheten för press, radio och tv innan verksamhetsåret börjar.

2.8.1. Förstasändningar på de nationella minoritetsspråken och teckenspråk

- Granskningsnämnden följer hur minoritetsspråksutbudet utvecklas under tillståndsperioden.

Villkor

SR:s, SVT:s och UR:s förstasändningar på vart och ett av de nationella minoritetsspråken samiska, finska, meänkieli, romani chib och jiddisch samt på teckenspråk ska öka under tillståndsperioden jämfört med 2019 års nivåer. (11, 12 respektive 13 § i sändningstillstånden)

Uppfyllelse

Redovisningarna

Av programföretagens redovisningar framgår följande. I nedanstående tabeller för SVT och UR ingår timmar som företagen får tillgodoräkna online.

Samiska förstasändningar

Programföretag	Timmar 2019	Timmar 2021	Ökning/minskning
SR	741	741	+/-0
SVT	92	86	-6
UR	8,48	9,89	+1,41

SVT har tillgodoräknat sig 11 timmar för 2021 som är unika förstapubliceringar på samiska i SVT Play. UR har för 2021 tillgodoräknat sig en timme webbexklusiva publiceringar på samiska.

Finska förstasändningar

Programföretag	Timmar 2019	Timmar 2021	Ökning/minskning
SR	3 659	4 319	+660
SVT	138	152	+14
UR	17,45	17,67	+0,22

UR har tillgodoräknat sig 5,31 timmar webbexklusiva publiceringar för 2021 på finska.

Meänkieli förstasändningar

Programföretag	Timmar 2019	Timmar 2021	Ökning/minskning
SR	376	380	+4
SVT	24	29	+5
UR	3,55	5,58	+2,03

SVT har tillgodoräknat sig fem timmar unika förstapubliceringar för 2021 på meänkieli i SVT Play.

Romani chib förstasändningar

Programföretag	Timmar 2019	Timmar 2021	Ökning/minskning
SR	157	156,5	-0,5
SVT	31	29	-2
UR	6,82	7,43	+0,61

SVT har tillgodoräknat sig fem timmar unika förstapubliceringar för 2021 på romani chib i SVT Play. UR har för 2021 tillgodoräknat sig 0,8 timmar webbexklusiva publiceringar på romani chib.

Jiddisch förstasändningar

Programföretag	Timmar 2019	Timmar 2021	Ökning/minskning
SR	3,3	4,6	+1,3
SVT	2	2	+/-0
UR	0,83	3,03	+2,2

Teckenspråk förstasändningar

Programföretag	Timmar 2019	Timmar 2021	Ökning/minskning
SVT	85	90	+5
UR	15,98	16,13	+0,15

SVT har för 2021 tillgodoräknat sig 12 timmar unika förstapubliceringar på teckenspråk i SVT Play. UR har för 2021 tillgodoräknat sig 2,88 timmar webbexklusiva publiceringar på teckenspråk.

Granskningsnämndens bedömning

Kravet på ökning av programföretagens förstasändningar på respektive språk i förhållande till 2019 års nivåer gäller för hela tillståndsperioden och inte för varje enskilt år. Det kommer därför först vid slutet av tillståndsperioden att vara möjligt att uttala sig om företagens förstasändningar har ökat i förhållande till 2019 års nivåer.

Granskningsnämnden kan dock konstatera att SR:s förstasändningar i marknätet ökade på finska, meänkieli och jiddisch men var på samma nivå som 2019 vad gäller samiska och minskade något vad gäller romani chib. SVT:s förstasändningar var på samma nivå som 2019 vad gäller jiddisch och minskade något vad gäller romani chib och samiska men ökade på finska, meänkieli och teckenspråk. SVT har därvid tillgodoräknat sig unika förstapubliceringar online 2021 på samiska, meänkieli, romani chib och teckenspråk. UR:s förstasändningar ökade på samtliga nationella minoritetsspråk och på teckenspråk jämfört med 2019. UR har därvid tillgodoräknat sig webbexklusiva publiceringar 2021 på samiska, finska, romani chib, jiddisch och teckenspråk.

2.8.2. Samlat programutbud på samiska, finska, meänkieli och romani chib samt på teckenspråk

- SR, SVT och UR har uppfyllt kravet gällande företagens samlade programutbud på samiska, finska, meänkieli och romani chib samt på teckenspråk.

Villkor

SR:s, SVT:s och UR:s samlade programutbud på samiska, finska, meänkieli och romani chib samt på teckenspråk ska sammantaget uppgå till minst 2019 års nivå. (11, 12 respektive 13 § i sändningstillstånden)

Uppfyllelse

Redovisningarna

SR:s, SVT:s och UR:s samlade programutbud på samiska, finska, meänkieli och romani chib samt på teckenspråk uppgick till totalt 11 539 timmar 2021. Företagens samlade programutbud på dessa språk 2019 uppgick till 11 523 timmar totalt. I totalen för företagens samlade programutbud 2021 ingår timmar som SVT och UR valt att tillgodoräkna sig online. SVT har valt att tillgodoräkna sig 33 timmar och UR 10 timmar.

Granskningsnämndens bedömning

SR, SVT och UR har uppfyllt kravet.

2.8.3. Samlat programutbud på jiddisch

- Det framgår att det under 2021 har skett en ökning av företagets samlade utbud på jiddisch jämfört med 2019.

Villkor

Det samlade programutbudet på jiddisch ska sammantaget för SR, SVT och UR öka under tillståndspanoden jämfört med 2019 års nivå. (11, 12 respektive 13 § i sändningstillstånden)

Uppfyllelse

Redovisningarna

År 2019 uppgick företagets samlade programutbud på jiddisch sammantaget till 13,3 timmar. Sammanlagt har programföretagen sânt 35 timmar på jiddisch under 2021. Detta motsvarar en ökning av sändningstimmar på jiddisch med 21,7 timmar jämfört med 2019 års nivå.

Granskningsnämndens bedömning

Kravet på ökning av programföretagens samlade programutbud på jiddisch i förhållande till 2019 års nivå gäller för hela tillståndspanoden och inte för varje enskilt år. Det kommer därför först vid slutet av tillståndspanoden att vara möjligt att uttala sig om företagets samlade programutbud på jiddisch har ökat i förhållande till 2019 års nivåer. Granskningsnämnden kan dock konstatera att under 2021 har det skett en ökning av företagets samlade utbud på jiddisch jämfört med 2019, om än från en låg nivå.

2.8.4. Utbud på andra minoritetsspråk

- SR, SVT och UR får anses ha uppfyllt kravet på att erbjuda ett utbud på andra minoritetsspråk.

Villkor

SR, SVT och UR ska erbjuda ett utbud på andra minoritetsspråk. (11, 12 respektive 13 § i sändningstillstånden)

Uppfyllelse

Redovisningarna

Av SR:s redovisning framgår att företaget sânt på arabiska, kurdiska, somaliska, persiska, engelska och tigrinja under 2021. I en komplettering förtydligar SR att företaget sânt på engelska och arabiska i marknätet under 2021.

SVT har, utöver på nationella minoritetsspråk och teckenspråk, sânt program på 35 olika språk under 2021.

UR har sänt program på 12 andra minoritetsspråk.

Granskningsnämndens bedömning

Av sändningstillstånden framgår att programföretagen ska erbjuda ett utbud på andra minoritetsspråk än nationella minoritetsspråk och teckenspråk. Det ställs inga krav på hur omfattande detta utbud ska vara. Granskningsnämnden anser därmed att SR, SVT och UR får anses ha uppfyllt kravet.

Nämnden konstaterar att företagens redovisningar framöver behöver bli konkretare, exempelvis genom att tydligt redovisa vilka språk som sänts och antalet timmar.

2.8.5. Nyheter på olika språk för människor i Sverige och i Sveriges närområden

- SR har uppfyllt kravet att erbjuda ett utbud av nyheter på olika språk för människor i Sverige och i Sveriges närområden som inte kan ta del av nyheter på svenska.

Villkor

SR ska erbjuda ett utbud av nyheter på olika språk för människor i Sverige och i Sveriges närområden som inte kan ta del av nyheter på svenska. (7 § i sändningstillståndet)

Uppfyllelse

Redovisningen

Av SR:s redovisning går att utläsa att företaget sänt nyheter på engelska, finska, samiska, meänkieli och romani chib i marknätet. SR uppger att *Ekot Radio Svedens* utbud på engelska riktar sig till en bred publik i Sverige och i grannländerna som behärskar engelska och inte kan ta del av SR:s nyhetsutbud på svenska eller andra språk.

Granskningsnämndens bedömning

SR har uppfyllt kravet.

2.8.6. Dialog med berörda grupper

- SR, SVT och UR har uppfyllt kravet på att ha en kontinuerlig dialog med berörda grupper.

Villkor

SR, SVT och UR ska ha en kontinuerlig dialog med de berörda grupperna. (11, 12 respektive 13 § i sändningstillstånden)

Uppfyllelse

Redovisningarna

Av SR:s redovisning framgår att redaktionerna för minoritetsspråk för löpande dialog med lyssnare på olika sätt, till exempel via e-post, telefon och sociala medier. SR träffar

regelbundet organisationer som företräder nationella minoriteter. SR redovisar de dialogmöten som har hållits under 2021 för respektive språk.

SVT höll under 2021 en minoritetsspråkskonferens där ett 40-tal representanter från organisationer och förbund deltog. Företaget hade även enskilda digitala användarsamtal med representanter från Sametinget, Svenska Tornedalingars Riksförbund, Sverigefinska Riksförbundet, Jiddischförbundet och Resandefolket samt dialogsamtal med Sveriges Dövas Riksförbund.

Av UR:s redovisning framgår att programföretaget under 2021 hade digitala dialogmöten med varje nationell minoritetsgrupp, urfolk och teckenspråkstalande. Utöver dialoggrupperna arbetar UR med referensgrupper bestående av bland annat målgruppsrepresentanter. Referensgrupperna kan exempelvis bjudas in vid starten av en produktion och inför publicering i syfte att öka identifikation, kvalitetssäkra innehållet och undvika stereotypa bilder och berättelser.

Granskningsnämndens bedömning

SR, SVT och UR har uppfyllt kravet.

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	Dag Edvin Bror Mattsson
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID:	_09bc8c11bacf7a28f97e4f57bd83740829
DATUM & TID:	2022-06-17 08:06:44 +02:00

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2022-06-17 08:06:51 +02:00
Ref: 41852SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)